

Gmina Tyczyn

Nr 9 (591)
30.09 – 27.10.2018 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn

Koncert w wykonaniu
Ryszarda i Roberta Cieślów
przy akompaniamencie
Agnieszki Hoszowskiej-Jabłońskiej

Fot. M-GOK

Ku Niepodległej

W numerze:

- Inwestycje liniowe w gminie Tyczyn zrealizowane w latach 2015-2018
- Relacja z obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w Tycynie
- O Narodowym Czytaniu
- Zaproszenie do udziału w akcji profilaktycznej „Zdrowie na jesień”
- Z historii Tyczyna: pałac Wodzickich

Europejskie Dni Dziedzictwa w Tyczynie

Koncert „Ku Niepodległej” w wykonaniu
śpiewaków operowych Ryszarda i Roberta
Cieślów, M-GOK w Tyczynie

fol. M-GOK

Na scenie Robert Cieślowski

Powitanie uczestników koncertu przez burmistrza
Tyczyny Janusza Skotnickiego oraz p.o. dyrektora
M-GOK Zdzisławę Cieślowską-Majkę

Śpiewa Ryszard Cieślowski. Akompaniament
– Agnieszka Hoszowska-Jablonska

Licznie zgromadzona publiczność
mogła usłyszeć operowe pieśni
patriotyczne oraz arcydzieła
polskich kompozytorów

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

30.08 br. odbyła się 53. sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni wysłuchali informacji o międzysesyjnej działalności burmistrza oraz podjęli uchwały w sprawach:

► Wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości.

Działka stanowi własność Gminy Tyczyn i jako samodzielna nie może być zabudowana. Ze względu na zainteresowanie zakupem przez właścicieli sąsiednich nieruchomości została przeznaczona do sprzedaży w drodze przetargu.

► Wyrażenia woli przystąpienia Gminy Tyczyn do realizacji projektu pn. „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego (RPOWP) na lata 2014-2020 w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT).

Radni wrzucili zgodę na przygotowanie wspólnego wniosku o dofinansowanie ww. projektu, który będzie realizowany jako projekt partnerski gmin Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ROF) i będzie skierowany do mieszkańców gminy (tzw. „projekt parasolowy”).

► Wyrażenia woli przystąpienia Gminy Tyczyn do realizacji projektu pn. „Instalacja kotłów na paliwa stałe w gospodarstwach domowych – projekt parasolowy” w ramach RPOWP na lata 2014-2020.

Radni wyrazili zgodę na przygotowanie wspólnego wniosku o dofinansowanie ww. projektu, który będzie realizowany jako projekt partnerski gmin ROF w ramach RPOWP na lata 2014-2020 i będzie skierowany do mieszkańców gminy.

► Wyrażenia woli przystąpienia Gminy Tyczyn do realizacji projektu pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF” w ramach RPOWP na lata 2014-2020 w formule ZIT.

Radni wrzucili zgodę na przygotowanie wspólnego wniosku o dofinansowanie ww. projektu.

► Wyrażenia zgody na współdziałanie z Powiatem Rzeszowskim w zakresie realizacji zadania pn. „Przebudowa oficyny Zespołu Pałacowo-Parkowego w Tyczynie i rozbudowa o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie”.

Zadanie planowane jest do realizacji w ramach projektu „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF”, który będzie realizowany jako projekt partnerski gmin ROF w formule ZIT w ramach RPOWP. Liderem projektu będzie Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, natomiast partnerami gminy ROF.

► Zaciągnięcia zobowiązania na zakup energii elektrycznej.

W związku z tym, że 2-letnia umowa na zakup energii elektrycznej kończy się 31.12.2018 r., należy ogłosić przetarg i zabezpieczyć środki finansowe w budżecie gminy na lata 2019-2020.

► Udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Rzeszowskiemu na realizację zadania publicznego.

Radni wyrazili zgodę na przygotowanie wniosku o dofinansowanie projektu przez Powiat Rzeszowski pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 14160R Tyczyn – Nowy Borek – Błażowa w km od 0+745 do 7+945”

współfinansowanego ze środków budżetu państwa w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”. Wartość projektu wynosi 6 mln zł. Dofinansowanie z ww. programu jest możliwe do 50 procent wartości zadania. Dotacja z budżetu gminy planowana jest w kwocie 970 tys. zł. Dodatkowo na odcinku drogi od zakończonego chodnika przy ul. Lasek w Tyczynie na długości ok. 2,2 kilometra zostanie przygotowany teren pod budowę chodnika, który realizowany będzie niezależnie od projektu.

► Zaciągnięcia zobowiązania na zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 14160R Tyczyn – Nowy Borek – Błażowa w km od 0+745 do 7+945”, współfinansowanego ze środków budżetu państwa w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”.

W związku z planowaną realizacją w 2019 r. wspólnego projektu z Powiatem Rzeszowskim (przebudowa ww. drogi powiatowej) konieczne jest zaciągnięcie zobowiązania finansowego na 2019 r. Podjęcie zobowiązania zostanie uwzględnione w budżecie gminy na 2019 r. w przypadku otrzymania dofinansowania z budżetu państwa na planowaną inwestycję.

► Z m i a n y uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2018 r.

Rubrykę redaguje:

Dorota Michalak
- pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie,
inspektor ds. obsługi
Biura Rady Miejskiej

Składamy serdeczne podziękowania Burmistrzowi Tyczyna **Januszowi Skotnickiemu**, Inspektorowi **Stanisławowi Frączkowi**, radnym Borku Starego - **Tadeuszowi Ruszłowi** i **Grzegorzowi Lampartowi** oraz Sołtysowi **Stanisławowi Wojturskiemu**, a także wszystkim, którzy przyczynili się do wykonania drogi asfaltowej w Borku Starym-Centrum.

Wdzięczni mieszkańcy

DYŻURY

Burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki przyjmuje mieszkańców Gminy i interesantów **w każdy poniedziałek w godz. 8.00-15.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie.

***

Dyżur **Przewodniczącego Rady Miejskiej Adama Skowrońskiego** odbywa się w każdą **1. i 3. środę m-ca w godz. 9.00 - 11.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 27 (I piętro).

***

Najbliższy dyżur radnych **Jadwigi Czarnik** i **Eweliny Malak** odbędzie się **11 października br.** w godz. 18.00-19.00 w **Centrum Rekreacyjno-Kulturalnym w Kielnarowej** (w biurze sołtysa).

Inwestycje liniowe zrealizowane w gminie Tyczyn w latach 2015-2018

Poniżej przedstawiamy zadania, jakie zostały wykonane w ciągu ostatnich czterech lat, które istotnie przyczyniły się do rozbudowy infrastruktury liniowej w gminie Tyczyn.

WODOCIĄGI

► Budowa wodociągu Borek Stary Zawodzie

Wykonawcą robót była S.R. „Budowlani” w Rzeszowie. Prace zakończono w listopadzie 2017 r. W ramach robót wykonano: • zbiornik wody czystej o poj. 125 m³, • wodociąg: PE ø 63–200 mm, długości 5778 mb, PE ø 40 – 63 mm, dł. 1802 mb oraz • pompownię wody 1 kpl. za kwotę: 936 503,18 zł.

Na realizację tego zadania Gmina Tyczyn zaciągnęła pożyczkę w WFOŚ w Rzeszowie w wysokości: 470 tys. zł.

► Budowa wodociągu Kielnarowa Wólka

Wykonawcą robót był Zakład Robót Wod-Kan S.C. Jan i Teresa Pieniążek z Przeworska. Prace zakończono w sierpniu 2016 r. W ramach zadania wykonano: • sieć wodociągową z rur PE ø 50–90 mm, dł. 1648 mb, • przyłącza wodociągowe PE ø 40 mm, dł. 802 mb oraz • pompownię wody 1 kpl. za kwotę: 341 893,33 zł.

Zadanie zostało zrealizowane na podstawie gminnej dokumentacji projektowej przez PGK „Eko-Strug” Sp. z o.o. w Tyczynie.

Udział finansowy Gminy Tyczyn w zadaniu wyniósł 100 tys. zł.

► Budowa wodociągu Kielnarowa Wólka II i III

Wykonawcą robót było PP-I „Elmarr” S.C. w Rzeszowie. Budowa została zakończona w sierpniu 2015 r. W ramach prac wykonano wodociąg PE ø

40–110 mm, o łącznej długości 2859 mb, na łączną kwotę: 150 085,97 zł.

► Budowa wodociągu Kielnarowa Działki

Wykonawcą robót było PP-I „Elmarr” S.C. w Rzeszowie. Prace zakończono we wrześniu 2017 r. W ramach robót wykonano: • sieć wodociągową z rur PE ø 90 mm, dł. 460 mb, • przyłącza wodociągowe PE ø 40 mm, dł. 100 mb za kwotę: 69 140 zł.

► Budowa wodociągu Hermanowa Pańskie Pola - Babi Dół

Wykonawcą robót było PPB „Budomex” Damian Sereda, Piotr Sereda. Wykonawca zakończył budowę w listopadzie 2016 r. W ramach prac wykonano: • pompownię wody, • zbiornik wody czystej o poj. 50 m³, • wodociąg PE ø 50–110 mm, o łącznej dł. 3625 mb, • przyłącza wody PE ø 40 mm, dł. 695 mb na łączną kwotę: 413 966,15 zł.

Zadanie zostało zrealizowane na podstawie gminnej dokumentacji projektowej przez PGK „Eko-Strug” Sp. z o.o. w Tyczynie.

► Budowa wodociągu Hermanowa Pańskie Pola

Wykonawcą robót było PP-I „Elmarr” S.C. w Rzeszowie oraz PB „Awers” Sp. z o.o. w Zgłobniu. Prace zostały zakończone w maju 2017 r. W ramach robót wykonano: wodociąg PE ø 110 mm, dł. 399 mb, E PE ø 90 mm, dł. 874 mb i PE ø 40 mm, dł. 77 mb na łączną kwotę: 136 186,51 zł.

► Budowa wodociągu Tyczyn ul. Potoki

Wykonawcą robót był ZIB Edward Kwiek w Czudcu. W ramach prac wykonano wodociąg z rur PE ø 110 mm, dł. 798 mb. Roboty zakończono w sierpniu 2015 roku, a ich koszt wyniósł: 51 136,40 zł.

► Budowa wodociągu Matysówka

Wykonawcą robót było PP-I „Elmarr” S.C. w Rzeszowie oraz ZIB Edward Kwiek w Czudcu. Prace zakończono w kwietniu 2016 r. W ramach robót wykonano: • sieć wodociągową z rur PE ø 90 mm, dł. 358 mb, PE ø 63 mm, dł. 194 mb, • przyłącza wodociągowe PE ø 40 mm, dł. 22 mb za kwotę: 58 265,23 zł.

KANALIZACJA SANITARNA

► Budowa kanalizacji sanitarnej Kielnarowa, Borek Stary, Kielnarowa Zagonianka

Prace, zakończone w listopadzie 2017 r., wykonała firma: Instalatorstwo Sanitarne Grzewcze i Gazowe Krzysztof Kluza, Bukowiec gm. Kolbuszowa, PB „Awers” w Zgłobniu oraz Spółdzielnia Rzemieślnicza „Budowlani” w Rzeszowie.

W ramach robót wykonano: • kanał PVC ø 200 mm, dł. 8752 mb, PVC ø 160 mm, dł. 3230 mb, PE ø 90 mm, dł. 1564,00 mb, PE ø 63 mm, dł. 102 mb, • przepompownię ścieków 7 kpl, • przepompownię przydomową ścieków 1 kpl. za łączną kwotę: 1 842 352,19 zł.

Na realizację zadania Gmina Tyczyn zaciągnęła pożyczkę w WFOŚ w Rzeszowie w wys.: 1 195 000 zł.

W trakcie budowy sieci wodociągowej

► Budowa kanalizacji sanitarnej Tyczyn ul. Mickiewicza – Lasek

Wykonawcą robót było: ISGiG Krzysztof Kluza w Bukowej, które zakończyło budowę w czerwcu 2016 r. za kwotę: 226 952,96 zł.

W ramach prac wykonano: • kanał sanitarny PVC $\varnothing$ 200 mm, dł. 1050 mb, PVC $\varnothing$ 160 mm, dł. 243 mb, tłoczny oraz • jedną przepompownię ścieków.

Zadanie zrealizowało na podstawie gminnej dokumentacji projektowej przez PGK „Eko-Strug” Sp. z o.o. w Tyczynie. Udział finansowy Gminy Tyczyn w zadaniu wyniósł: 100 tys. zł.

Ponadto w ramach ww. zadania Gmina Tyczyn wykonała w październiku 2015 r. odcinek kanalizacji PVC $\varnothing$ 160 i 200 mm, dł. 400 mb za kwotę: 52 484,20 zł.

► Budowa kanalizacji sanitarnej Tyczyn ul. Potoki

Wykonawcą robót było: PP-I „Elmarr” w Rzeszowie. Prace zakończono we wrześniu 2017 r.

W ramach robót wykonano kanał PVC $\varnothing$ 200 mm, dł. 1220 mb oraz PVC $\varnothing$ 160 mm, dł. 239 mb za łączną kwotę: 123 770,30 zł.

► Budowa kanalizacji sanitarnej Tyczyn ul. Potoki - Działki

Wykonawcą robót było: ZIB Edward Kwiek w Czudcu, które we wrześniu 2017 r. zakończyło budowę i wykonało kanalizację z rur PVC $\varnothing$ 200 mm, dł. 359 mb za kwotę: 58 700,84 zł.

► Budowa kanalizacji sanitarnej Tyczyn ul. Mokra Strona

Wykonawcą robót było: PB Sp. z o.o. „Awers” w Zgłobniu.

W ramach prac wykonano kanał PVC $\varnothing$ 200 mm, dł. 661 mb. Roboty zakończono w maju 2018 r. za kwotę: 119 096,35 zł.

► Budowa kanalizacji sanitarnej Kielnarowa Borek Stary

Wykonawcą robót było: PB Sp. z o.o. „Awers” w Zgłobniu oraz „Wodo-Gaz” J. Słota.

Prace były prowadzone w latach 2016-2017. W ramach zadania wykonano kanał PVC $\varnothing$ 200 mm, dł. 1083 mb, kanał PVC $\varnothing$ 160 mm, dł. 1013 mb za łączną kwotę: 203 368,54 zł.

► Budowa kanalizacji sanitarnej Kielnarowa Działki, Kielnarowa Zagrody

Wykonawcą robót było: PP-I „Elmarr” w Rzeszowie. Prace zakończono w grudniu 2017 r.

W ramach robót wykonano kanał PVC $\varnothing$ 200 mm, dł. 701 mb oraz PVC $\varnothing$ 160 mm, dł. 227 mb za łączną kwotę: 94 243,86 zł.

► Budowa kanalizacji sanitarnej Matysówka

Wykonawcą robót było: PP-I „Elmarr” w Rzeszowie.

Prace zakończono w maju 2016 r. W ramach robót wykonano kanał PVC $\varnothing$ 200 mm, dł. 493 mb, PVC $\varnothing$ 160 mm, dł. 30 mb za łączną kwotę: 46 046,95 zł.

Ponadto wykonano szereg zadań obejmujących mniejszy zakres robót wodociagowych o łącznej długości 1802 mb na kwotę: 150 068,30 zł oraz kanalizacji sanitarnej o łącznej dł. 3276 mb na kwotę: 409 431,38 zł.

Tekst i zdj.: **Aleksander Dawidziak**
- inspektor ds. inwestycji liniowych

Obchody Europejskich Dni Dziedzictwa w Tyczynie

„Niepodległa dla wszystkich” - pod takim hasłem odbywały się w całej Polsce 26. Europejskie Dni Dziedzictwa. Tegoroczne obchody tego święta tradycji i kultury nawiązywały oczywiście do setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. W Tyczynie Europejskie Dni Dziedzictwa nie tylko wpisały się w rocznicę stulecia polskiej niepodległości, ale także w obchody 650-lecia miasta. W ramach wydarzenia odbyły się: wernisaż akwareli, spacer edukacyjny oraz koncert „Ku Niepodległej”.

Podczas wernisażu pt. **„650 barw Tyczyna”** mogliśmy podziwiać prace **Mirosława Pieprzyka**, który na 65 akwarelach przedstawił to, co w Tyczynie najpiękniejsze - walory przyrodnicze oraz zabytkową architekturę. Zachwyceni pracami goście podziwiali wyjątkowe dzieła malarza. Mirosław Pieprzyk w swoich akwarelach prezentuje uмирowanie pięknej tyczyńskiej przyrody oraz oddaje urok zabytkowych oraz ważnych dla miasteczka miejsc i budowli. Można powiedzieć, że jego prace to afirmacja natury. Dzięki tym wyjątkowym małym dziełom sztuki możemy po raz kolejny na nowo zakochać się w Tyczynie. **Wystawę prac artysty można oglądać w CDKiIT do 30.10 br.**

Spacer edukacyjny „Śladami 650-letniej historii Tyczyna” prowadziła pasjonatka lokalnej historii **Zofia Domino**. Uczestnicy mieli niepowtarzalną okazję do poznania losów miasteczka od czasów nadania mu praw miejskich przez **Kazimierza Wielkiego** oraz odwiedzenia najważniejszych zabytków Tyczyna i miejsc pamięci.

Mirosław Pieprzyk

urodził się w Krakowie. Obecnie, po prawie 30 latach pobytu za granicą, mieszka w Hermanowej. Studia plastyczne ukończył na OCAD University w Kanadzie oraz we Florencji we Włoszech. Jest laureatem licznych nagród i wyróżnień, dwukrotnym zwycięzcą prestiżowego Elizabeth Greenshields Foundation Award dla artystów figuratywnych. W 2015 r. jego obraz został wybrany do międzynarodowego konkursu „Figurativas” w Barcelonie. Prace pana Mirosława ukazywały się w takich piśmiskach, jak: „Washington Post”, „Newsweek”, „The Globe and Mail” czyli „Messaggero”. Artysta brał udział w wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Jego obrazy znajdują się w zbiorach prywatnych i publicznych, m.in. w Polsce, Kanadzie, USA, Austrii, Włoszech, Francji, Japonii.

Głównym wydarzeniem tegorocznej edycji EDD w Tyczynie był **koncert „Ku Niepodległej”**. Salę M-GOK wypełniły wspaniałe głosy **światowej sławy śpiewaków operowych pochodzących z Tyczyna - Ryszarda i Roberta Cieślów**, którym na fortepianie akompaniowała **Agnieszka Hoszowska-Jabłońska**.

Ten wyjątkowy wieczór muzyczny był zwieńczeniem obchodów EDD w Tyczynie i zarazem dużym wydarzeniem artystycznym, o czym świadczyła sala wypełniona po brzegi mieszkańcami gminy Tyczyn. Licznie zgromadzeni goście usłyszeli pieśni patriotyczne operowe oraz arcydzieła polskich kompozytorów, m.in.: „Szumią Jodły” z opery **Stanisława Moniuszki** „Halka”, „Aria z kurantem” z opery S. Moniuszki „Straszny Dwór”, „Krakowiaczek Ci ja” S. Moniuszki czy „Ave Maria” **Gaetano Donicetti’ego**.

Koncertowi towarzyszyła wystawa zdjęć archiwalnych pt. **„Poszli, gdy ojczyzna wzywała...”** ze zbiorów prywatnych, prezentująca sylwetki bohaterów walki o niepodległość pochodzących z Tyczyna.

Bardzo dziękujemy uczestnikom za udział w tych wyjątkowych dla nas Europejskich Dniach Dziedzictwa „Niepodległa dla wszystkich”.

Organizatorami wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w Tyczynie byli: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. K. Sobczyk w Tyczynie i jego filia Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie oraz Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej. Patronat nad wydarzeniem objęli Burmistrz Tyczyna oraz Starostwa Rzeszowski.

tekst: **Zakia Cieślicka-Majka**

Niezlomni
spod Auschwitz

ZAPRASZAMY
NA SPOTKANIE Z TWÓRCAMI KSIĄŻKI
“PILECKI. ŚLADAMI MOJEGO TATY”

POŁĄCZONE
Z POKAZEM FILMU
PILECKI

Biograficzny dokument
tabularyzowany
o życiu jednej
z najciekawszych
postaci naszej historii

4 października 2018r. (czwartek)
godz. 17.00
sala widowiskowa M-GOK w Tyczynie

wstęp wolny

NASZE WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE

Wielki historyk opowiadał
o Władzie Pileckim
jako bohaterze.
Ciekawy opowiadał
o człowieku,
o jego motywacjach
(o jego wartości).

Książka
o zapomnianych
bohaterach
Armii Krajowej

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Stowarzyszenie
AUSCHWITZIMEMTO

PROJEKT PILECKI

Dr hab. Robert Cieśla – tenor, absolwent Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, profesor Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina. Ponad 15 lat był solistą na scenach Szwajcarii, Francji, Austrii i Belgii. W 2013 r. Prezydent RP **Bronisław Komorowski** nadał artyście tytuł profesora sztuk muzycznych. W 2015 r. otrzymał od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego medal *Zasłużony dla Kultury Polskiej*.

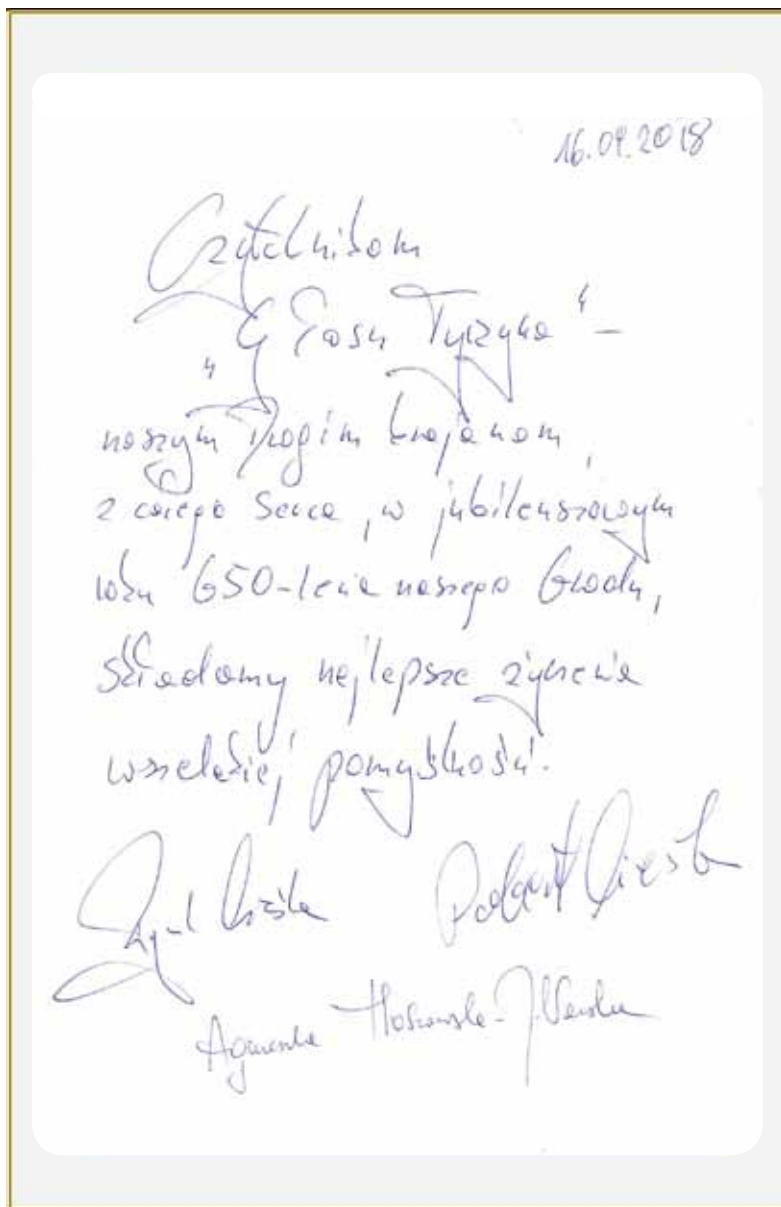
***

Prof. zw. dr hab. Ryszard Cieśla – baryton, absolwent Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie, solista Teatru Wielkiego od 1983 r. do dziś, profesor Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Laureat II nagrody na Międzynarodowym Konkursie wokalnym w 's-Hertogenbosh w Holandii, stypendysta Ministerstwa Kultury i Sztuki w Hochschule für Music und Darstellende Kunst w Wiedniu. Szef artystyczny Filharmonii im. R. Traugutta.

***

Dr hab. Agnieszka Hoszowska-Jabłońska – absolwentka Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie fortepianu, wykładowca na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz pedagog w Zespole Szkół Muzycznych Nr 1 w Rzeszowie. Jest wybitną kame-ralistką, o czym świadczy nominacja płyty nagranej przez pianistkę wspólnie z **Anną Radziejewską** i **Karolem Kozłowskim** do nagrody muzycznej Fryderyk 2017 w kategorii „Album roku: muzyka kameralna”.

Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie
we współpracy z **Grupą Nieformalną Żyj kolorowo** oraz **Towarzystwem Miłośników**

Ziemi Tyczyńskiej zaprasza na zajęcia w ramach projektu **„650 barw Tycyna”**

Każda historia gdzieś się zaczyna. W Niepołomicach roku 1368 zaczęła się historia Tycyna. Chcesz ją współtworzyć, mieć w nią swój wkład? Z udziału w naszym działaniu będziesz rad. Warsztaty plastyczne, działania artystyczne, mural z bohaterem i spacerów wiele. Warsztaty teatralne i spektakl o Tyczynie, a wszystko to na miejscu, w naszej Gminie.

Dla dzieci i młodzieży:

- Warsztaty aktorskie z **Ewą Mrówczyńską** i **Kami-lem Dobrowolskim** (IX-XI).
- Warsztaty wokalne z **Danielem Lipcem** (IX-XI).
- Działania zakończy **słowno-muzyczny spektakl** finałowy oparty o publikacje twórców z Gminy Ty-czyn: **M. Skotnickiego, A. Pałki, A.M. Nowak** (XI).
- Spacer edukacyjny „Tyczyn i jego historia” (IX-X).

Dla dorosłych i seniorów:

- Warsztaty malarstwa z **Mirosławem Pieprzykiem** (IX-XI).
- Warsztaty pisania ikon z **Agnieszką Zagulą** (XI).
- Działania zakończy **wernisaż prac warsztato-owych** (XII).
- Ponadto: **Akcja społeczna „Kto na mural”** oraz wspólne malowanie muralu upamiętniającego 650-lecie Tycyna.

Szczegółowe informacje oraz zapisy pod nr. tel. **(17) 23-02-327**. Dołącz się i świętuj! Będzie świetnie!

Działania dofinansowano z funduszy Młodzieżowej Rady Gminy Tyczyn oraz z programu Działaj Lokalnie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce we współpracy z ODL Fundacją Generator Inspiracji.

„Zdrowie na jesień”

Akcja profilaktyczna dla Mieszkańców gminy Tyczyn

Zdrowie jest jedną z najważniejszych wartości. By cieszyć się dobrym zdrowiem, trzeba przywiązywać wagę do profilaktyki i okresowo kontrolować jego stan. Na co dzień, zabiegani, nie zawsze o tym pamiętamy. Często zupełnie przypadkowo dowiadujemy się o pewnych zaburzeniach, na przykład podczas badań okresowych. Dopiero wtedy zaczynamy zwracać uwagę na własne zdrowie. Nie jest źle, jeśli zaburzenia zdrowia nie stanowią dużego zagrożenia. Czasami jednak zbyt późno dowiadujemy się o poważnej chorobie.

W tym roku po raz kolejny w Tyczynie odbędzie się akcja profilaktyczna pt. *Zdrowie na jesień*. Tym razem nacisk kładziemy na choroby nowotworowe, ponieważ nie istnieje żaden pewny, sprawdzony sposób na uniknięcie zachorowania na nowotwór. To, czy zachorujemy na raka, zależy od naszych genów, wieku i stylu życia. Jednak wbrew powszechnej opinii tylko niewielki procent chorób nowotworowych rozwija się w wyniku dziedziczenia. Większość z nich to efekt długotrwałego gromadzenia uszkodzeń DNA. Zdrowy tryb życia może zredukować ilość tych uszkodzeń.

Ludzie nauki stale badają, które z naszych codziennych zachowań (w jaki sposób i do jakiego stopnia)

przyczyniają się do rozwoju choroby lub przed nią chronią. Jest kilkanaście kategorii czynników ryzyka. Wszystkie (poza promieniowaniem jonizującym) można kontrolować. Możemy więc zapobiegać wielu powszechnie występującym nowotworom.

Więcej na ten temat będzie można się dowiedzieć

7 października br. w M-GOK w Tyczynie

Tego dnia w M-GOK odbędą się wykłady i warsztaty na temat zachowań prozdrowotnych chroniących przed nowotworami. Będą także **degustacje** zdrowych napojów i możliwość **aktywności ruchowej**, szczególnie dla naszych najmłodszych mieszkańców. Będzie można wykonać również **badanie EKG**, którego wynik na miejscu oceni lekarz. Zadbamy o **naukę samobadania piersi**. Nie zabraknie **pomiarów ciśnienia tętniczego krwi i poziomu cukru**. Będą dostępne także **talony na badania laboratoryjne**, m.in. poziomu witaminy D3, której niedobory powszechnie występują u osób w naszej strefie klimatycznej i są jednym z czynników rozwoju chorób nowotworowych. W ramach akcji będzie można również **zarejestrować się w bazie DKMS** i zostać potencjalnym dawcą szpiku, a tym samym podarować w przyszłości komuś życie.

Udział w akcji jest bezpłatny

Informacja o akcji rejestracji dawców szpiku

Podaruj komuś szansę na życie. To proste!

Zostań potencjalnym dawcą i zwiększ szansę osób Chorych na nowotwory krwi.

Zarejestruj się jako potencjalny Dawca.

Potencjalnym dawcą może zostać osoba:

- świadoma swojej decyzji
- udzielająca zgody na pobranie komórek dwiema metodami pobrań
- w przedziale wiekowym 18 – 55 lat
- o wadze ciała minimum 50 kg
- o dobrym ogólnym stanie zdrowia
- po raz pierwszy rejestrująca się jako potencjalny Dawca (nie tylko w bazie DKMS)

Pobranie materiału genetycznego do przeszczepienia odbywa się dwiema metodami:

1. Pobranie krwiotwórczych komórek macierzystych z krwi obwodowej (stosowana w 80% przypadków wszystkich pobrań).
2. Pobranie szpiku kostnego z talerza kości biodrowej (stosowana w 20% przypadków wszystkich pobrań).

Sposób rejestracji:

Punkt Rejestracyjny w M-GOK w Tyczynie
7.10.2018 r., godz. 10:00 – 14:00

- Przejście wstępnego wywiadu medycznego
- Pobranie wymazu z wewnętrznej strony policzka za pomocą trzech pałeczek
- Wypełnienie formularza rejestracyjnego

W Polsce co godzinę ktoś dowiaduje się, że ma białaczkę, czyli nowotwór krwi. Dla wielu chorych jedyną szansą na życie jest przeszczepienie krwiotwórczych komórek macierzystych od niespokrewnionego Dawcy. Zarejestruj się jako potencjalny Dawca.

DZIEŃ DAWCY SZPIKU NA AKCJI "ZDROWIE NA JESIEŃ" W TYCZYŃNIE

Data: 7 października 2018 r.

Godzina: 10:00 - 14:00

Miejsce: MGOK w Tyczynie

Adres: Mickiewicza 1, Tyczyn

Finansowa DKMS
ul. Wolności 8, tel. 91 00 000 000
FAX 22 888 94 00 • +48 22 888 94 02 • biuro@dkms.pl • www.dkms.pl
Zarejestruj się jako potencjalny Dawca

Współorganizatorzy akcji: Burmistrz Tyczyna,
Zarząd Osiedla, M-GOK w Tyczynie,
MiGBP w Tyczynie, ZOZ Nr 2 w Rzeszowie,
Stowarzyszenie „Dobro Powraca”

Rozpoczęcie nowego roku szkolnego...

...w Zespole Szkół w Tyczynie

3 września br. w murach pałacu Wodzickich – siedzibie Zespołu Szkół w Tyczynie – odbyła się inauguracja roku szkolnego 2018/2019. Oficjalną część w szkole poprzedziła msza św. w kościele parafialnym w Tyczynie. Podczas uroczystości zaszczylicili nas swoją obecnością: **Józef Jodłowski** – Starosta Powiatu Rzeszowskiego, organu prowadzącego szkołę, funkcjonariusze

Wydziału Prewencji KWP w Rzeszowie: podinsp. **Alina Pieniążek** oraz st. asp. **Jerzy Ossoliński**, grono pedagogiczne, rodzice, uczniowie i pozostali pracownicy szkoły. Do naszej społeczności szkolnej dołączyły dwa oddziały pierwszoklasistów, którzy w Liceum Ogólnokształcącym w Tyczynie realizować będą dodatkowo, w ramach innowacji, zajęcia z kształcenia policyjnego.

Podczas uroczystości rozpoczęcia nowego roku szkolnego Starosta wraz z Dyrektorem ZS w Tyczynie **Dorotą Tarańską-Kłęsk** wręczyli trzem uczniom stypendia z Programu Stypendialnego Powiatu Rzeszowskiego na rok szkolny 2018/2019, przyznane przez Zarząd Powiatu Rzeszowskiego w nagrodę za wybitne osiągnięcia edukacyjne.

W nowym roku szkolnym życzymy wszystkim dużo zdrowia, siły, wytrwałości, energii, ogromnego zapału do pracy i mnóstwo sukcesów.

tekst:

Dorota Tarańska-Kłęsk
- dyrektor ZS w Tyczynie

... w Szkole Podstawowej w Hermanowej

W pierwszy poniedziałek września br. nowy rok szkolny rozpoczęliśmy jak co roku uroczystą mszą św., której przewodniczył **ks. Wiesław Bednarz**. Kolejno uczniowie, rodzice, nauczyciele, pracownicy szkoły oraz licznie zgromadzeni goście udali się do budynku szkoły na apel poświęcony tej uroczystości.

Podczas apelu dyrektor SP w Hermanowej **Elżbieta Rożek** wygłosiła krótkie przemówienie, skierowane do dzieci - zarówno tych starszych, jak i tych, które w tym dniu po raz pierwszy przekroczyły progi naszej szkoły. Po niej głos zabrał burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, życząc uczniom samych sukcesów w nowym roku szkolnym. W tym szczególnym dniu uroczyste otwarto również dwa pięknie wyremontowane i wyposażone oddziały przedszkolne.

Tekst: **Aleksandra Kustra** - nauczyciel przedszkola/świątlicy w SP w Hermanowej

Poczet sztandarowy SP w Hermanowej

Dyrektor szkoły, radni oraz dzieci wraz z rodzicami w nowej sali

Można odejść na zawsze, by stale być blisko.
Ks. J. Twardowski

Panu Janowi Naporze
Przewodniczącemu Rady Osiedla

wyrazy szczerego żalu z powodu śmierci

SIOSTRY

składa: **Zarząd Osiedla w Tyczynie**

Nie żyjemy, aby umierać; ale umieramy, aby żyć wiecznie.
Michael Buchberger

Panu Zbigniewowi Dominie

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

ŻONY

składają: **Dyrekcja i Pracownicy MiGBP w Tyczynie** oraz **M-GOK im. K. Sobczyk w Tyczynie**

Narodowe Czytanie 2018

Jak wyrazić swoje przywiązanie do Ojczyzny? Jak pokazać, że odnosimy się z szacunkiem do dziedzictwa kulturowego naszego kraju? Można na wiele sposobów. Odwiedzanie muzeów, oglądanie filmów z historią w tle, obchodzenie świąt państwowych – to tylko niektóre z możliwości, jakie mamy do wyboru, szczególnie w roku setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

6.09 br. **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie** umożliwiła mieszkańcom włączenie się w bardzo ciekawą inicjatywę promującą polską literaturę, która ma stałe miejsce w kanonie słowa pisanego. Podczas tegorocznego **Narodowego Czytania** – bo o nim tu mowa – mogliśmy przypomnieć sobie wiele tekstów z tzw. **Antologii Niepodległości** oraz powieść pt. **„Przedwiośnia”** Stefana Żeromskiego.

Spotkanie w Saloniku Literackim prowadziła dyrektorka MiGBP w Tyczynie **Alicja Kustra**, która przybliżyła licznie przybyłym uczestnikom ideę Narodowego Czytania oraz przytoczyła fragment listu Prezydenta RP **Andrzeja Dudy** napisanego z okazji Narodowego Czytania. Kolejnym punktem spotkania była prezentacja multimedialna (przygotowana przez **Agnieszkę Jan-dę**), dzięki której zebrani goście mieli okazję poznać sylwetkę **Stefana Żeromskiego** oraz najważniejsze przesłanie tegorocznej lektury wybranej do Narodowego Czytania – **„Przedwiośnia”**. Później przyszedł czas na odczytanie ulubionych fragmentów ostatniej powieści Żeromskiego. Podjęły się tego uczennice Zespołu Szkół w Tyczynie oraz uczestnicy wydarzenia.

MiGBP w Tyczynie składa serdeczne podziękowania dyrekcji, nauczycielom i uczniom **SP w Tyczynie** oraz **ZS w Tyczynie** za pomoc w zorganizowaniu tegorocznej edycji Narodowego Czytania. Szczególne podziękowania kierujemy do nauczycieli – polonistów (**Małgorzata Budzisz, Ewelina Radion, Agnieszka Chmiel, Jolanta Mrocza, Bogumiła Dziepak, Danuta Wróbel, Bożena Wierzbńska**) za wybór wierszy i przygotowanie uczniów, a także gościom: dyr **Zofii Miedlar-Mruk**, wych. **Annie Pondo**, prezes TMZT **Elżbiecie Baran** i burmistrzowi Tyczyny **Januszowi Skotnickiemu** za piękne recytacje wierszy.

Podczas spotkania fragmenty „Przedwiośnia” i wiersze z Antologii Niepodległości czytały m.in. uczennice Zespołu Szkół w Tyczynie (**Izabela Kamecka, Natalia Ożóg, Wioletta Dziepak, Aleksandra Tomaszek, Alicja Mafek, Natalia Nehir, Łucja Rut i Malwina Murias**) i Szkoły Podstawowej z oddziałami gimnazjalnymi w Tyczynie (**Daria Marcinek, Weronika Miła, Kamila Klimasz**).

W drugiej części wieczoru mogliśmy usłyszeć kilka tekstów z „Antologii Niepodległości” (którą w tym roku proponowała do czytania Para Prezydencka) w wykonaniu przedstawicieli władz samorządowych, uczniów i nauczycieli Szkoły Podstawowej w Tyczynie oraz prezes TMZT. Poezja przeplatana była m.in. odtworzonymi fragmentami piosenek patriotycznych.

To wyjątkowe spotkanie – z polską, patriotyczną literaturą i muzyką – zakończył symboliczny poczęstunek.

Biblioteczne wakacyjne konkursy rozstrzygnięte

Lato już się skończyło, ale słoneczna pogoda jest każdego dnia roku w tyczyńskiej bibliotece publicznej. Gdzie można bowiem zobaczyć uśmiechnięte twarze i dzieci, i dorosłych nawet w pochmurny jesienny dzień? Właśnie u nas. To dobra książka wprawia w dobry nastrój nawet wtedy, kiedy za oknem deszcz i wiatr.

fot. AT

14.09 br. uśmiechnięte buzie dzieci i zadowolonych opiekunów można było zobaczyć w Oddziale dla dzieci naszej biblioteki. Co było powodem tego dobrego nastroju? Rozstrzygnięcie naszych wakacyjnych konkursów dla dzieci.

Pierwszy z nich to **konkurs czytelniczy na Najaktywniejszego Młodego Czytelnika Lata 2018**. Dzięki programowi bibliotecznemu SOWA2 wygenerowanie młodych czytelników z największą liczbą wypożyczeń w okresie lipiec-sierpień nie stanowiło dla bibliotekarzy najmniejszego problemu. W tym roku Czytelnikami Lata zostali: **Gabrysia Gorzelec, Milenka Kalita i Karol Piekarz**. Serdecznie gratulujemy! Kochani, potwierdzacie, że spędzanie wakacji z dobrą książką to świetny pomysł na wartościowe wykorzystanie wolnego czasu.

W wakacje każdy gdzieś wyjeżdża, choćby do babci czy wujostwa. A nawet jeśli nie wyjeżdżamy, to przynajmniej nie chodzimy do szkoły – i to jest już powód do letniego dobrego humoru. Słoneczna pogoda sprzyja różnym zabawom, podczas których przytrafiają się ciekawe przygody. Warto podzielić się dobrymi wydarzeniami z innymi, stąd nasz pomysł na **konkurs plastyczny dla najmłodszych** pt. **„Widokówka z wakacji”**. Swoimi letnimi przygodami podzieltli się z nami: **Bar-tuś Capiński, Ula Capińska, Łucja Czernowska i Lilianka Łosik**. Dziękujemy wam za piękne prace plastyczne! Spędziliście wspaniałe wakacyjne chwile w gronie najbliższych i chcieliście się z nami tym podzielić.

Za poświęcony wakacyjny czas na czytanie książek z naszego księgozbioru oraz wykonanie pięknych prac plastycznych odwdzięczyliśmy się dzieciom, wręczając im wartościowe upominki.

teksty: **Agnieszka Rożek-Janda**
– bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

Zapisz do biblioteki swojego 3-latka. Czeka na Was niespodzianka

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie informuje rodziców i opiekunów **dzieci trzyletnich**, że realizujemy projekt w ramach kampanii społecznej prowadzonej przez **Instytut Książki**. Działaniami w ramach zadania zostały objęte **dzieci urodzone w 2015 roku**.

Przyjdź do MiGBP w Tyczynie ze swoim trzylatkiem, zapisz go do biblioteki, a otrzymasz **Wyprawkę Czytelniczą**, w której znajdziesz: książeczkę dla dziecka pt. „Pierwsze wiersze dla...”, poradnik dla rodziców „Książką połączeni” oraz **Kartę Małego Czytelnika** z miejscem na 10 naklejek. Naklejkę na Kartę otrzyma dziecko każdorazowo, gdy odwiedzi bibliotekę i wypożyczy przynajmniej jedną książeczkę z księgozbioru dziecięcego. Mały Czytelnik, który zbierze 10 naklejek, otrzyma specjalny dyplom... i zabawa rozpocznie się na nowo.

Droży Rodzice i Dziadkowie, razem możemy sprawić, że biblioteka będzie kojarzyła się najmłodszemu z fantastycznym miejscem, w którym jest kolorowo, można się pobawić, poczytać ciekawe bajeczki i poznać fascynujący świat wyobraźni.

Zapraszamy do odwiedzin naszych placówek bibliotecznych. Niech naszym wspólnym przesłaniem będzie hasło: „Od trzeciego roku bez książeczki ani kroku”.

Tekst: **Agnieszka Janda**

Taką Wyprawkę Czytelniczą otrzyma każdy 3-latek, który zostanie zapisany do MiGBP w Tyczynie

„Mała książka – wielki człowiek”
Projekt Instytutu Książki dla 3-latków w MiGBP w Tyczynie

- ▶ Zapisz swojego trzylatka do naszej biblioteki
- ▶ Twoja pociecha dostanie od nas m.in. Kartę Małego Czytelnika z miejscem na naklejki
- ▶ Wypożyczając z maluchem książeczki z naszego księgozbioru. Podczas każdej wizyty dziecko otrzyma naklejkę do wklejenia na Kartę
- ▶ Po uzbieraniu 10 naklejek mały czytelnik otrzyma Dyplom... i zabawa zaczyna się od nowa!

▶ Startujemy we wrześniu 2018 r. ▶ Więcej informacji: www.tyczyn-biblioteka.pl

Krążące po Tyczynie książki czekają na czytelników!

Już nie długo w dwóch miejscach publicznych w naszym miasteczku będziecie Państwo mogli zobaczyć **Strefy Książki**, które będzie można wypożyczyć, przeczytać i podać innej osobie.

Idea darmowego przekazywania książek metodą „podaj dalej” (tzw. bookcrossing) przywędrowała do Polski ze Stanów Zjednoczonych 17 lat temu i podbiła serca wielu miłośników czytania. Również i tyczyńska biblioteka publiczna chce podzielić się z innymi radością czytania, dlatego bibliotekarze postanowili przygotować regały z bajeczkami dla dzieci i książkami. Będą one umiejscowione na parterze **Urzędu Miejskiego w Tyczynie** oraz w **Poradni dla Dzieci w Przychodni Rejonowej w Tyczynie**.

„Krążących” książek nie trzeba oddawać w terminie, nie są naliczane żadne opłaty za przetrzymanie tytułu,

bo są to książki niezewidencjonowane w żadnej bibliotece. Po prostu: **pożyczasz, czytasz i przekazujesz następnej osobie lub zwracasz do Strefy Książki**.

Książki nie lubią być samotne. Czują się dobrze, kiedy ktoś je weźmie do ręki, obejrzy, przeczyta fragment. A kiedy zczytamy się w nich tak, że chcemy dowiedzieć się, jak się kończą – są zachwycone. One lubią być w ciągłym obiegu. Jedna osoba przeczyta, poleci innej i czyta ją kolejna – wtedy książki są najszczęśliwsze.

Jeśli Wasz apetyt na czytanie wzrośnie po przeczytaniu pozycji ze Strefy Książki, zapraszamy do MiGBP w Tyczynie. Zostań naszym czytelnikiem i poleć nas innym! Zapraszamy na naszą stronę internetową (www.tyczyn-biblioteka.pl) oraz fanpage na portalu Facebook (www.facebook.com/bibliotyczn).

tekst: AJ

MiGBP w Tyczynie dzieli się radością czytania!

Kap książki krążące po Tyczynie!

Zapraszamy do Stref Książki:

- ▶ **Urząd Miejski w Tyczynie** (korytarz na parterze)
- ▶ **Poradnia dla Dzieci w Przychodni Rejonowej w Tyczynie**

Wybierz książkę, przeczytaj ją i podaj dalej!

Szczegóły: www.tyczyn-biblioteka.pl

Organizator: Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie

Masz w domu książki, które już przeczytałeś?
Twoje dzieci wyrosły z bajek?
Przynieś do Biblioteki Publicznej w Tyczynie
niepotrzebne książki, które masz w domu!
Niech inni czerpią z nich radość czytania!
Uwaga! Przyjmujemy książki wydane maks. 5 lat wstecz.
Szczegóły pod nr. tel. (17) 22-19-410

Przemoc w rodzinie wobec dzieci

Przemoc w rodzinie, w tym także wobec dzieci, jest poważnym problemem w każdym współczesnym społeczeństwie. To zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, które powoduje cierpienie i szkody oraz narusza godność i podstawowe prawa każdego człowieka. Ofiary przemocy często wierzą w stereotyp, że to ich prywatny problem lub nie wiedzą, gdzie szukać pomocy.

Przemoc wobec dzieci, dotycząca je w rodzinie, jest szczególnie trudna do wykrycia z powodu zachowywania tajemnicy przez osoby dorosłe, jak i same dzieci. Małoletnie ofiary często nie ujawniają tego, co się dzieje w domu z powodu wstydu lub lęku przed karą, jaka ich może spotkać albo nie wiedzą, jak i gdzie szukać pomocy.

Bycie ofiarą przemocy w dzieciństwie jest ogromnym zagrożeniem dla ogólnego rozwoju człowieka i stwarza wiele trudności w późniejszym życiu. Przemoc to zawsze wydarzenie traumatyczne i zniekształcające psychikę, które negatywnie oddziałuje na proces kształtowania się osobowości dziecka. Wpływa na tworzenie się wzorców relacji międzyludzkich, na sposób spostrzegania i rozumienia otaczającego świata. Dziecko dorastające w rodzinie przemocowej nie jest prawidłowo przygotowane do dorosłego życia. Jego problemy mogą ujawnić się w sferach psychicznego i społecznego funkcjonowania. Dziecko będące ofiarą przemocy w dorosłym życiu może stosować przemoc jako metodę obrony, sposób na rozwiązanie konfliktów lub jako podstawę tworzenia relacji z innymi ludźmi.

Mówiąc o przeciwdziałaniu zjawisku przemocy wobec dzieci, na początku trzeba uświadomić sobie, jakie formy może ona przybierać. Brak podstawowej wiedzy na temat tego zjawiska sprzyja utrzymywaniu się, a nawet rozpowszechnianiu, przemocy domowej w społeczeństwie. Często właśnie niewiedza oraz powtarzane stereotypy powodują, że sprawcy czują się bezkarni, ofiary bezradne, a świadkowie nie identyfikują pewnych zachowań jako przejawów przemocy.

Wśród form przemocy wobec dzieci najczęściej wyróżniamy przemoc: fizyczną, psychiczną, seksualną oraz zaniedbanie. Organizacja Narodów Zjednoczonych wskazuje, że ► **przemoc fizyczna** wobec dziecka to celowe użycie siły fizycznej, której efektem jest lub może być zagrożenie dla zdrowia, życia oraz rozwoju i godności dziecka. Do tego rodzaju przemocy zalicza się również stosowanie kar cielesnych. Przemoc fizyczna może posiadać dwie formy: • **czynną** (bicie, rany cięte i kłute, poparzenia, duszenie, topienie, trucie, uśmierzanie lub dokonanie zabójstwa) oraz • **bierną** (wymuszenia, ograniczenie swobody ruchów, niezaspokajanie potrzeb fizjologicznych, odmawianie niezbędnej pomocy medycznej). ► **Przemoc seksualna** to zmuszanie drugiej osoby do czynności seksualnych bez jej zgody. Czynności o charakterze przemocy seksualnej wobec dzieci mogą przybierać różne formy, np. obcowanie płciowe, dotykanie intymnych części ciała dziecka lub doprowadzenie, by dziecko dotykało dorosłego, wkładanie przedmiotów lub części ciała w intymne miejsca. Formą przemocy seksualnej może być również pornografia dziecięca i handel ludźmi. Często sprawcy przemocy seksualnej dokonują naruszenia sfery seksualnej dziecka pod pretekstem neutralnego zachowania, np. zabawy, okazania uczuć czy ochrony. ► **Przemoc psychiczna**, czy też emocjonalna, to bardziej ukryta forma przemocy. Występuje bardzo często, jest jednak trudna do zaobserwowania. Można ją zdefiniować jako negatywne, werbalne zachowanie rodzica, czy rodziców, w stosunku do dziec-

Mieszkańcy Powiatu Rzeszowskiego, którzy doświadczają jakiegokolwiek rodzaju przemocy mogą uzyskać bezpłatną pomoc w **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie – Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Górnym**. Ośrodek oferuje konsultacje z pracownikiem socjalnym, specjalistą pracy z rodziną, psychologiem oraz prawnikiem.

OIK w Górnym oferuje bezpłatnie specjalistyczną pomoc dla ofiar przemocy. Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr tel. **518-736-839**.

ka, poniżające jego godność i powodujące upokorzenie emocjonalne. Przemoc psychiczna rodzica wobec dziecka może przejawiać się jako m.in.: wyzywanie, oczerzanie, wyszydzanie, krzyki, zastraszanie, groźby, krytykowanie. ► **Zaniedbanie**, czyli brak obowiązkowej opieki ze strony bliskich, najczęściej dotyczy nie tylko dzieci, ale także osoby starsze i niepełnosprawne. • **Zaniedbanie fizyczne** przejawia się jako niedostarczenie dziecku podstawowych środków potrzebnych do rozwoju. Jest to pozbawienie dziecka pożywienia, ubrania, potrzebnej opieki lekarskiej, zaniedbanie higieny dziecka oraz pozostawianie dziecka pod niewłaściwą opieką lub całkowicie bez opieki, co powoduje narażenie go na niebezpieczeństwo. • **Zaniedbanie emocjonalne** dotyczy niezaspokajania potrzeb dziecka, takich jak: poczucie bycia kochanym i szanowanym, poczucia bezpieczeństwa i troski, a także ignorowanie dziecka oraz brak zainteresowania jego problemami i uczuciami. • **Zaniedbanie edukacyjne** przejawia się poprzez niedopełnienie obowiązku szkolnego dziecka przez rodziców, przyzwolenie na wagarowanie, niezapewnienie podstawowych pomocy edukacyjnych i warunków do nauki. • **Z zaniedbaniem wychowawczym** dziecka mamy do czynienia, gdy rodzic nie dba o rozwój społeczny. Może ono wyrażać się poprzez przyzwolenie na branie używek, bicie innych, kradzieże czy dewastowanie miejsc publicznych.

Dziecko, jako zależne od dorosłych, nie jest w stanie samo obronić się przed przemocą, która może przejawiać się w różny sposób. Dlatego ważne jest, by nie pozostawiać dziecka samego i reagować, gdy dzieje się mu krzywda.

Źródła: *Przemoc wobec dzieci w rodzinie*, „Niezbędnik Nauczyciela”, Warszawa 2013, M. Ciesielska, *Rodzaje, formy i cykl przemocy w rodzinie*, Zeszyty Naukowe PWSZ w Legnicy, 12(3)/2014, J. Włodarczyk, *Przemoc wobec dzieci. Dzieci się liczą. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa i rozwoju dzieci w Polsce*, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, 2017, *Przemoc seksualna wobec dzieci. Informator dla rodziców i nauczycieli*, S. Cudak, *Przemoc psychiczna wobec dziecka jako forma dysfunkcji emocjonalnej w rodzinie*, „Pedagogika Rodziny”, Nr 1-2/2011, <http://www.niebieskaLinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie>.

tekst: **Joanna Kiszka** – psycholog OIK w Górnym

***

Powyższy tekst należy do cyklu artykułów edukacyjno-profilaktycznych powstałych w ramach Programu Oświatowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” Edycja 2018 pt. „Od przedszkola do seniora – projekt łączący pokolenia”, współfinansowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Powiat Rzeszowski

Jak się uporać z lękiem przed ciemnością u dzieci?

KĄCIK PEDAGOGA

Jednym z najbardziej powszechnych lęków nękających dzieci jest niewątpliwie lęk przed ciemnością. Ujawnia się on około trzeciego roku życia i trwa aż do dziesiątego albo i dłużej. Dla większości dzieci lęk przed ciemnością to obawa przed tym, co może czaić się w mroku. Lęk ten zwykle koncentruje się na potworach, które dziecko widzi w poruszających się cieniach. Małe dzieci, które charakteryzują się bogatą wyobraźnią, nie potrafią odróżnić fantazji od rzeczywistości. W mroku widzą zjawy, które są dla nich tak samo prawdziwe jak my.

Uspokajanie przestraszonych dzieci i mówienie im, że na świecie nie ma czarownic, potworów i innych złych stworzeń do niczego nie prowadzi. Dzieci i tak nam nie wierzą. Mogą jedynie uwierzyć, że kiedy jesteście z nimi w pokoju, wtedy nie ma tam żadnych potworów. Są natomiast absolutnie pewne, że jak tylko wyjdziecie i zgasicie światło, potwory pojawią się znowu. Mało tego, kiedy my nie wierzymy zaleknionym dzieciom, czują się one zlekceważone i niezrozumiane.

Jak możemy pomóc dzieciom oswoić „nocne potwory”?

► Jeśli dziecko nas wzywa, warto jest przyjść, zapalić światło i wytłumaczyć mu, że tym okropnym stworzeniem, które widziało, jest po prostu stos ubrań leżących na krześle; gałąź drzewa znajdującego się za oknem lub coś podobnego. Ważne jest również, aby zaproponować dziecku jakiś sposób radzenia sobie z nocnymi koszmarami, kiedy nie ma nas w pokoju. **Trzeba mu pomóc poczuć się pewniej**, aby nie było zależne od stworzonych przez siebie potworów. Dziecko, które ujarzmiło swoje potwory, robi krok naprzód i staje się powoli panem siebie samego.

► Zdarza się, że nocne lęki dotyczą włamywaczy i porywaczy. Dzieje się to szczególnie wtedy, gdy mówiono o takich wydarzeniach w telewizji. Pokażcie dzieciom, że w drzwiach i oknach są zamki; zapewnijcie, że dzięki nim są w nocy bezpieczne. Zachęćcie dzieci do skonstruowania własnego systemu antywłamanowego lub wymyślenia swojego sposobu na odstraszanie złodzieja. Będą one na pewno pełne fantazji. I choć najczęściej są zupełnie bezużyteczne w przypadku prawdzi-

wego włamania, działają na dziecko niezwykle pogrzejająco. Przypominają „magiczne” zaklęcie, które pozwala dziecku znów poczuć się pewnie.

► Ważne jest, aby sypialnia była dla dzieci miejscem przyjemnym. Nie stosujcie wysyłania ich do łóżka za karę, gdyż mogą kojarzyć pokój sypialny z nieprzyjemnymi uczuciami, a takie skojarzenia tworzą środowisko „przyjazne” potworom.

► Kupcie dziecku taką lampkę lub latarkę, którą w nocy mogłoby samo włączyć lub wyłączyć.

► Dobre rezultaty w oswajaniu lęku przed ciemnością przynosi rysowanie potworów, a następnie darcie rysunków na strzępy lub lepienie ich z plasteliny i niszczenie. Pozwala to dziecku wyrazić swoje „potworne” uczucia, mniej się ich bać, a w konsekwencji je opanować.

► **Najważniejsze: dziecko musi wiedzieć, że rodzice zapewnią mu wsparcie i że może na nich liczyć w razie potrzeby.**

Źródło: D. Brett, *Opo-
wiadania dla Twojego
dziecka*, J.O. Ottoson,
*Życie bez lęku. Poradnik
dla tych, którzy się boją;
Ja się boję spać! Strach
przed zasypianiem,
koszmary, lęki nocne*,
www.mamotoja.pl.

Rubrykę redaguje:
**Beata
Byczyńska-Gruca**
- pedagog
w SP w Tyczynie

Nowości w bibliotece

Sierpień i wrzesień to miesiące, w których do **Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie** oraz trzech naszych filii zakupiliśmy **blisko 500 książek**.

MiG BP w Tyczynie bierze udział kolejny rok z rzędu w programie **„Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”** - priorytet 1”. Głównym celem Priorytetu - realizowanego w ramach Wieloletniego Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa w latach 2016-2020 - jest zwiększenie atrakcyjności oferty bibliotek publicznych, m.in. poprzez zakup nowości wydawniczych. W roku 2018 nasza biblioteka otrzymała na zakup nowości dotację w wysokości **8 tys. zł**. Dzięki niej księgozbiory biblioteki w Tyczynie i trzech filii wzbogaciły się o ponad 400 nowych pozycji.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

BIBLIOTEKA
NARODOWA

NARODOWY
PROGRAM
ROZWOJU
CZYTELICTWA

Zrealizowano ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa

***

Od wielu lat naszym sojusznikiem w promowaniu czytelnictwa jest także **Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która już wielokrotnie wspierała nas finansowo. Dzięki tej pomocy możemy wzbogacać naszą **Biblioteczkę Wsparcia** o kolejne książki. W tym roku na zakup księgozbioru do Biblioteczki otrzymaliśmy od Komisji **2 tys. zł**. Dzięki tej dotacji udało nam się kupić 75 książek, wśród nich znalazły się poradniki m.in. z psychologii, medycyny i wychowania. W imieniu naszych Czytelników i własnym bardzo serdecznie dziękujemy!

Pałac Wodzickich

– dawna siedziba właścicieli Tyczyna

Parki w miastach to oazy zieleni. Można tu pospacerować, pooddychać lepszym powietrzem, posłuchać śpiewu ptaków, szumu drzew. Po prostu – pobyc blisko natury. Tyczyński park jest wyjątkowy. Dlaczego? Bo skrywa za swoimi zielonymi skrzydłami perelkę dziedzictwa kulturowego gminy Tyczyn, jaką jest pałac Wodzickich. Warto przypomnieć historię tego miejsca właśnie teraz, kiedy jesień maluje swoimi barwami liście drzew.

Z zachowanych materiałów źródłowych i kartograficznych wynika, że zanim wzniesiono obecny pałac, na jego miejscu (lub w pobliżu) istniały wcześniej zabudowania dworskie. Przypuszcza się, że dwór, jaki wzniesli w XVI w. **Pileccy** (właściciele Tyczyna), został zniszczony przez Tatarów. Nie wiadomo natomiast nic (brak danych źródłowych) o siedzibie kolejnych właścicieli naszego miasta (**Kostków, Opalińskich, Gulczewskich i Działyńskich**). Dopiero inwentarz z 1762 roku wymienia siedzibę kolejnych właścicieli Tyczyna – **Branickich** – którą określa się w tym dokumencie mianem „pałac”. Budowla ta była administracyjnym ośrodkiem dóbr tyczyńskich.

Hrabia Ludwik Wodzicki (1834-1894) pędzla Henryka Siemiradzkiego.
Źródło: wikipedia.pl

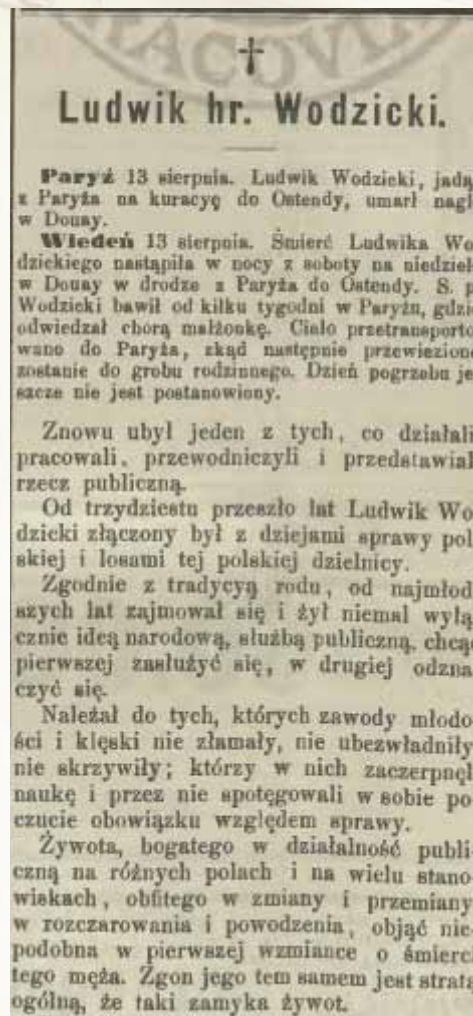
Siedziba Branickich była drewnianym, parterowym dworem z dwoma pomieszczeniami – dziś powiedzielibyśmy – na poddaszu, gankiem i sypialniami po bokach. Nie było jedyny budynek dworski, bowiem w jego pobliżu znajdowały się również: dwie oficyny, przy nich ogród, duży budynek kuchenny, domek ogrodnika, spiżarnia, mały browarek oraz drewniane zabudowania folwarczne. Za nimi mieściły się: cztery chlewy, stajnia, wozownia i tzw. gumno. Inwentarz wymienia również dwie studnie. Dziesięć lat później zabudowania były

w znacznie gorszym stanie, bo w kolejnym inwentarzu pojawiają się informacje o konieczności napraw zabudowań.

Początkiem stycznia 1773 r. zarządca dóbr tyczyńskich Lisiecki poinformował urzędującą w Białymstoku **Izabellę Branicką z Poniatowskich**, że tyczyński dwór „przestał istnieć”. Po 55 latach (w 1828 roku) dobra tyczyńskie kupił **Piotr Wodzicki**.

Kim byli **Wodziczcy**? Pierwsze informacje o tym krakowskim mieszczańskim rodzie pochodzą z XV wieku. W 1676 r. rodzina uzyskała od króla **Jana III Sobieskiego** szlachectwo. Pod koniec XVIII w. Wodziczcy należeli do najbardziej wpływowych rodzin magnackich w Krakowie.

Po Piotrze Wodzickim – majorze wojsk austriackich - majątek odziedziczył **Józef**, a następnie **Aleksander**, który ożenił się z **Izabellą z Jędrzejowiczów** z Zaczernia. W 1834 r. urodził się ich jedyny syn **Ludwik**. Aleksander brał udział w powstaniu listopadowym, podczas

Powyżej fragment nekrologu, jaki ukazał się w piśmie „Droga” (nr 183 z 1894 r.) po śmierci Ludwika Wodzickiego. Źródło: zasoby internetowe Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej

którego został poważnie ranny i do końca życia zmagał się z częściowym paraliżem. Żona Aleksandra Izabella zmarła, kiedy ich syn Ludwik miał 7 lat. Dlatego też A. Wodzicki powierzył opiekę nad małoletnim Ludwikiem wujowi **Janowi Kantemu Jędrzejowiczowi**, który został tym samym nowym administratorem dóbr tyczyńskich.

Jan Kanty był bardzo gospodarnym administratorem, któremu udało się podnieść z upadku gospodarczego tyczyńską posiadłość. Kiedy w 1853 roku zmarł A. Wodzicki, 19-letni wówczas Ludwik został nowym właścicielem dóbr tyczyńskich.

Młody Wodzicki uczył się w gimnazjach w Rzeszowie i Krakowie, potem rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu

Fot. AJ

Jagiellońskiego. Naukę kontynuował w Paryżu i Wiedniu. Ludwik wziął także udział w powstaniu styczniowym, uzyskując stopień porucznika. W wieku 25 lat rozpoczął działalność polityczną. Był aktywny na tym polu zarówno w kraju, jak i na emigracji. W latach 1877-1880 pełnił funkcję marszałka Sejmu Krajowego. Zaangażowany w politykę na najwyższym szczeblu, hrabia nie zapomniał jednak o Tyczynie.

Oficjalne przejście dóbr tyczyńskich przez 24-letniego Ludwika Wodzickiego nastąpiło **11.07.1858 roku**. Mimo że hrabia nie posiadał wykształcenia rolniczego, okazał się dobrym gospodarzem, który widział potrzebę wybudowania w Tyczynie murowanej rezydencji.

Budowę murowanego tyczyńskiego dworu, zwanego pałacem, Wodzicki rozpoczął w **1862 r.** Czternastego maja tego roku **ks. Leopold Olcynwier** dokonał poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę nowej rezydencji. Prace budowlane zostały ukończone w 1870 r. W ich trakcie został także zaprojektowany **park krajobrazowy** o powierzchni ok. 7 hektarów. W późniejszych latach budynek był rozbudowany o pawilon gościnny oraz oficynę. Przy pałacu wybudowano także budynki gospodarcze: murowane stajnie, obory, chlewy, spichlerz (obecnie siedziba CDKiIT), gorzelnię i ce-

gielnię. Hrabia wznosił także **młyn parowy** (jeden z pierwszych w Galicji) i ufundował **kaplicę** na tyczyńskim cmentarzu z grobowcami rodzin Wodzickich.

Po nagłej śmierci Wodzickiego (1894 r.) jego spadkobierczynią została córka **Izabella**, która poślubiła księcia **Janusza Radziwiłła**. Radziwiłł, otrzymawszy od żony pełnomocnictwa, roztrwonił majątek tyczyński. Małżonkom nie pozostało nic innego, jak sprzedanie dóbr tyczyńskich (1911 r.). Nowym - i ostatnim - właścicielem tyczyńskiej majątności został **Witold Uznański** z Czudca.

W czasie obu wojen światowych pałac nie zanotował większych strat. Po II wojnie światowej zabudowania pałacowe przejął Skarb Państwa. W 1950 r. budynek został siedzibą Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Orkana, które jako **Zespół Szkół w Tyczynie** do chwili obecnej zajmuje pomieszczenia pałacu Wodzickich.

Źródła: A. Czajkowska-Ważyńska, *Pałac w Tyczynie*, w: *Tyczyn. Dziedzictwo kulturowe*, Tyczyn 2003, S. Wnęk, *Ludwik Wodzicki. Ziemianin z Tyczyny*, Tyczyn 1997, www.zs-tyczyn.szkoly.itl.pl.

Tekst: **Agnieszka Janda**

Już jest nowy przewodnik o gminie Tyczyn

W jednym z poprzednich numerów GT pisaliśmy o nowym wydawnictwie książkowym dotyczącym Tyczyny, jakie ukazało się w tym roku dla uczczenia 650. rocznicy powstania naszego miasta. „Tyczyn. Śladami historii” – bo o tej książce mowa – przybliży czytelnikom historię Tyczyny do 1944 r. W dzisiejszym numerze prezentujemy kolejną nową publikację o gminie Tyczyn. Tym razem będzie to ułożenie w stronę miłośników pieszych i rowerowych wycieczek oraz wszystkich turystów.

„Gmina Tyczyn. Przewodnik” to wydawnictwo, do którego tekst napisał **Łukasz Bajda** – przewodnik beskidzki, doktor nauk humanistycznych, związany z Podkarpaciem od urodzenia. Jego dorobek pisarski obejmuje kilkadziesiąt publikacji, przybliżających historię i atrakcje turystyczne Podkarpacia.

Przewodnik wydano na zlecenie Gminy Tyczyn, a jej celem – jak pisze w Słowie wstępnym burmistrz Tyczyny **Janusz Skotnicki** – jest m.in. pokazanie piękna naszej gminy, pamiątek naszej historii – tych dużych, i tych małych.

Wydawnictwo rozpoczyna się podstawowymi wiadomościami na temat położenia gminy Tyczyn, przez którą wiodą szlaki piesze i rowerowe, po czym autor przedstawia zarys historii naszego miasta i miejscowości tworzących gminę Tyczyn. Po tym wstępie Bajda przechodzi do zaprezentowania atrakcji turystycznych Tyczyny oraz poszczególnych miejscowości naszej gminy.

Wędrowkę po Tyczynie rozpoczynamy od figury Serca Jezusowego. Autor, zabierając czytelnika w kolejne warte zobaczenia miejsca, przybliży nam dziedzictwo kulturowe naszego miasta. Zwraca przy tym uwagę na ciekawe „perełki”, o których nie każdy Tyczynianin wie. Po zwiedzeniu Tyczyny Bajda proponuje udać się w kierunku Kielnarowej, Matysówki i Borku Starego, a potem Hermanowej. Każdej z tych miejscowości autor poświęca sporo miejsca, zwracając uwagę na te elementy krajobrazu i zabytki, które stanowią niewątpliwą atrakcję odwiedzanych miejsc.

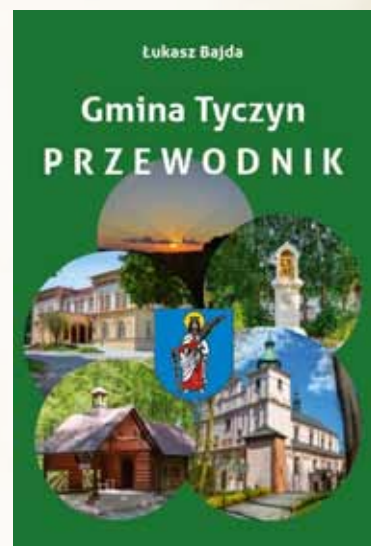
W każdym przewodniku ważnym elementem są zdjęcia opisywanych miejsc i zabytków, tak też jest również w tym wydawnictwie. Fotografie zamieszczone w najnowszym przewodniku po gminie Tyczyn są dopełnieniem tekstu, zwracając uwagę turysty na urokliwość Ziemi Tyczyńskiej, w której współczesność łączy się nierozdzielnie z historią i przeszłością.

Ostatnie strony przewodnika zajmują *Informacje przydatne turystom*, w których każdy odwiedzający Ziemię Tyczyńską znajdzie m.in. podstawowe informacje na temat bazy gastronomiczno-noclegowej gminy Tyczyn.

Myślę, że ten nowy przewodnik będzie atrakcyjny nie tylko dla turystów odwiedzających gminę Tyczyn. W naszym codziennym zabieganiu, między pracą a domem, często brakuje nam czasu, by poznać historię miejsca, w którym żyjemy. Przewodnik Łukasza Bajdy z pewnością będzie dobrą lekturą dla tych wszystkich mieszkańców gminy Tyczyn, którzy zechcą pogłębić swoją wiedzę o otaczającym nas kulturowym dziedzictwie.

Wydawnictwa: „Tyczyn. Śladami historii” oraz „Gmina Tyczyn. Przewodnik” można zakupić w Urzędzie Miejskim w Tyczynie oraz w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Tyczynie.

Tekst: **Agnieszka Janda**
- bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

PÓŁKA Z KSIĄŻKAMI

W tym roku w GT poświęcamy sporo miejsca historii, bo to wyjątkowy czas – 650 lat temu powstał Tyczyn, a sto lat temu Polska odzyskała niepodległość. To ważne, by znać przeszłość swojego miejsca, bo – jak mawiał Piłsudski – ten kto nie zna swojej historii, nie ma co liczyć na szacunek teraźniejszości. Powieść historyczna i wspomnienia to dobre formy literackie, by w interesujący sposób zaszczerpić w czytelniku chęć poznania przeszłości.

Alina Zerling-Konopka historykiem nie jest, ale pisze historyczne powieści. W jej dorobku znajdują się książki o życiu m.in. **Rozalii Lubomirskiej** czy **Władysława Warneńczyka**. Czym ujęła autorkę **Elżbieta Granowska z Pileckich** – późniejsza żona (trzecia) króla **Władysława Jagiełły** – że postanowiła napisać o niej książkę pt. „**Elżbieta. Żona Jagiełły**”? Trudno powiedzieć. Pewne jest jedno: ta jedna z najbogatszych i najdostojniejszych polskich dam XIV wieku była – po śmierci ojca **Ottona Pileckiego** – razem z matką **Jadwigą** właścicielką dóbr tyczyńskich. Autorka książki wprowadza nas do średniowiecznego Krakowa, tuż przed chrztem króla **Władysława Jagiełły**, którego matką chrzestną została matka Elżbiety – **Jadwiga Pilecka**. W pierwszej części powieści (*Burzliwa młodość*) poznajemy kilkunastoletnią Elżbietę, która przybywa na dwór królewski na Wawel razem z matką, by uczestniczyć

w uroczystościach przyjęcia chrztu przez Jagiełłę. Alina Konopka wprowadza nas w świat wielkich wydarzeń historycznych, bitew, zabójstw i intryg, a na pierwszy plan wysuwa się Elżbieta Pilecka, która w przyszłości zostanie trzecią żoną króla Władysława.

***

Legendarny dywizjon 303 zaliczony został do najlepszych jednostek myśliwskich II wojny światowej. W czasie Bitwy o Wielką Brytanię w 1940 r. przypisywano mu 126 pewnych zestrzeleń zaliczonych oficjalnie podczas wojny, choć nieoficjalna ich liczba jest podobno półtora-krotnie wyższa. Jednym z dowódców dywizjonu był pułkownik pilot **Tadeusz Koc (Kotz)**, który po zakończeniu wojny osiadł z żoną w Kanadzie i tam, w 2005 r., wydał swoje wojenne wspomnienia. W Polsce ukazały się one dopiero w tym roku pt. „**303. Mój dywizjon**”.

Kotz od dzieciństwa marzył o lataniu. Pod jego dowództwem dywizjon 303 brał udział w najbardziej niebezpiecznych lotach bojowych pod ciągłym ostrzałem wroga. Podczas jednej z misji pilot został zestrzelony nad Francją. Udało mu się wydostać z płonącej maszyny i w ciągu 9 dni powrócił do swojej jednostki w Anglii. Kotz swoją autobiograficzną opowieść kończy na Kanadzie, gdzie po II wojnie światowej, pobycie w Afryce i ponownym przyjeździe do Wielkiej Brytanii, osiadł wraz z żoną. Tam pracował w firmie lotniczej. Zmarł w 2008 r. Książkę uzupełniają czarno-białe fotografie.

Poleca: **Agnieszka Janda**

Bank Spółdzielczy w Tyczynie

KREDYT BEZPIECZNY PARASOL

4%

- ✓ Oprocentowanie stałe!
- ✓ Bez poręczycieli!
- ✓ Posiadasz rachunek – obniżasz prowizję!

Bank bliski Tobie!

*Warunki dotyczą kredytu Bezpieczny Parasol dla kwoty 5.000,00 zł. RRSO na dzień 17.09.2018 r. dla reprezentatywnego przykładu wynosi 14,10% dla całkowitej kwoty kredytu 5.000,00 zł, spłacanej w 12 ratach miesięcznych równych – 426,00 zł. Stopa oprocentowania kredytu 4% w stosunku rocznym. Całkowita kwota do zapłaty wynosi 5348,95 zł w tym odsetki – 108,95 zł, prowizja przygotowawcza – 2%, prowizja za udzielenie kredytu 2% oraz ubezpieczenie Kredytobiorcy – 40,00 zł. Stopa oprocentowania oraz prowizja za udzielenie kredytu obowiązują dla Klientów indywidualnych, którzy posiadają lub założą rachunek oszczędnościowo - rozliczeniowy (przez który przeprowadzane są, lub będą stałe miesięczne wpływy z tytułu wynagrodzenia za pracę lub rentę czy emeryturę). Rachunek oszczędnościowo - rozliczeniowy musi być czynny przez co najmniej cały okres kredytowania. Przedstawione informacje mają jedynie charakter orientacyjny. Ostateczna wysokość wszystkich kosztów związanych umową jest uzależniona od warunków umowy oraz rodzaju i zakresu usług dodatkowych.

Zapraszamy do naszych placówek:

BS Tyczyn, ul. Mickiewicza 6 w Tyczynie
tel. (17) 221 92 10

Oddział w Chmielniku, Chmielnik 50
tel. (17) 229 66 34

I Oddział w Rzeszowie, ul. Pelczara 6
tel. (17) 852 15 39, (17) 853 43 53

II Oddział w Rzeszowie, ul. Okulickiego 13a
tel. (17) 852 28 07

III Oddział w Rzeszowie, ul. Mickiewicza 12
tel. (17) 853 48 33

www.bstyczyn.pl

Właściwości lecznicze żywokostu lekarskiego

Żywokost lekarski (*Symphytum officinale*), zwany również kosztylem, to roślina zielarska z rodziny ogórecznikowatych. Występuje w niemal całej Europie, jest znana również w Azji i w Ameryce Północnej. Roślina ta może sięgać nawet 100 centymetrów wysokości. Jej łodygi są grube, „włochate” i mocno rozgałęzione w górnych partiach. Liście rośliny są wąskie i długie, o kształcie lancetowatym. Kwiaty żywokostu zwykle są fioletowe, purpurowe lub różowe, rzadziej białe czy kremowe. Jako surowiec zielarski jest wykorzystywany korzeń żywokostu, który sięga nawet 30 cm długości i ma kolor ciemnofioletowy.

W medycynie ludowej żywokost nazywano często „eliksirem życia dla poturbowanych kości i stawów” lub „żywym gnatem”, gdyż wykazywał działanie regenerujące i przeciwbólowe. Korzeń żywokostu zawiera ok. 10–15 procent śluzu oraz: alantoinę, garbniki, fruktany, polifenole, asparaginę, aminokwasy, krzem, beta-sitosterol, olejek eteryczny.

Na szczególną uwagę zasługuje **alantoina**, wykazująca działanie przeciwzapalne i ściągające, łagodzące podrażnienia, przyspieszające regenerację skóry, zmiękczające. Chroni przed powstawaniem odleżyn i oparzeń słonecznych. Pod postacią maści czy kremów doskonale sprawdza się w działaniu regeneracyjnym i przeciwbólowym.

Żywokost przyjęty doustnie w niewłaściwej dawce jest rośliną trującą!

Niegdyś żywokost stosowano również wewnętrznie. Dziś jednak wiadomo, że wyciąg z tej rośliny obfituje w alkaloidy o działaniu szkodliwym dla naszej wątroby. Od czasów tego odkrycia, które dokonało się stosunkowo niedawno, oficjalnie zakazano stosowania preparatów żywokostowych wewnętrznie.

Bezpieczne jest zatem jedynie **stosowanie żywokostowych maści, żelów, kremów czy toników do pielęgnacji skóry i twarzy**. Olej z żywokostu ma

Nie wolno aplikować produktów z żywokostem na rany i złamania otwarte

działanie lekko rozgrzewające, przeciwbólowe i łagodzące. Możemy stosować go miejscowo, kilka razy dziennie wcierając odrobinę oleju na dotkniętą stanem zapalnym część ciała.

Warto pamiętać, że olej żywokostowy wspomaga regenerację po złamaniach, zwichnięciach, skręceniach. Łagodzi bóle mięśni, rwę kulszową, bóle reumatyczne, bóle stawów oraz nadwyżęnięcia ścięgien. Przyspiesza również gojenie siniaków oraz redukuje opuchliznę.

Olej z żywokostu możemy rozcieńczać z innymi olejami lub z kremem. Nadaje się do pielęgnacji skóry dojrzałej, szarej, wysuszonej, a także atopowej. Szczególną uwagę musimy jednak zachować, by nie dostał się

do oczu. Ma bowiem na tyle intensywne działanie, że mógłby podrażnić śluzówkę oka przy nieuważnej aplikacji lub przypadkowym zatarciu do gałki ocznej.

Żywokost w postaci maceratu pomoże zwalczyć skórę pomarańczową, czyli cellulit, a co więcej ujędrnia i zmiękcza skórę całego ciała. Stosowany jest często na cerę podczas olejowania twarzy, co daje wyraźne uczucie nawilżenia oraz wzmocnienia naskórka. Regularne olejowanie można traktować jako remedium m.in. na zmarszczki i inne oznaki starzenia się skóry. Z oleju żywokostowego produkowane są również wcierki wspomagające leczenie skóry głowy. Dzięki zawartości garbników olej żywokostowy łagodzi stany zapalne, ale również niszczy wywołujące je bakterie oraz grzyby.

Olej żywokostowy pozyskuje się poprzez macerowanie. Gotowy macerat możemy kupić w sklepie zielarskim lub z kosmetykami naturalnymi. Wart uwagi jest olej żywokostowy z gojnikiem (herbatą górską), który wzmacnia jego właściwości antybakteryjne.

Tekst źródłowy: *Sekrety medycyny naturalnej*, praca zbiorowa pod red. Anny Wasilewskiej, Wrocław 1996, <https://zdrowie.tvn.pl/>, www.poradnikzielarski.pl, www.ziolo.com.pl

Rubrykę redaguje:

Anna Pondo
- nauczyciel w SP
w Tyczynie, pasjonatka ekologii
i zdrowej żywności

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Tyczynie i jego filie zapraszają do zapisów na zajęcia

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie

zajęcia:

- taneczne dla dzieci i młodzieży (15 zł miesięcznie)
- tańca ludowego "Młodzi Tyczyniacy"
- plastyczne dla dzieci i młodzieży (10 zł miesięcznie)
- plastyczne dla dorosłych (15 zł miesięcznie)
- zumba "Akademia Tańca Miczałowsky" (10 zł za godzinę zajęć)
- kurs tańca towarzyskiego dla par (70 zł miesięcznie)
- szachy (50 zł miesięcznie)
- zajęcia fitness "zdrowy kręgosłup" (7 zł za godzinę zajęć)
- "Latająca Szkoła" zajęcia o tematyce lotniczej

klasy: 1-3, 4-7 (60 zł miesięcznie)

- Zespół Śpiewaczy "Tyczyniacy"

- język angielski (40 zł miesięcznie)

- capoeira z "Akademią Sztuki Capoeira"

(13 zł za godzinę zajęć)

Zapisy pod nr tel.: 17 229 32 39

od poniedziałku do piątku

w godz. 8.00-16.00

Centrum Rekreacyjno-Kulturalne w Kielnarowej

zajęcia:

- "Latająca Szkoła"

zajęcia o tematyce lotniczej

klasy: 1-3, 4-7 (60 zł miesięcznie)

- taneczne dla dzieci i młodzieży

(15 zł miesięcznie)

- plastyczne dla dzieci (10 zł miesięcznie)

- Zespół Śpiewaczy "Kielnarowianie"

- zajęcia fitness "zdrowy kręgosłup"

(7 zł za godzinę zajęć)

- robotyka dla dzieci od 10 r.ż. (20 zł za godzinę zajęć)

- język angielski (40 zł miesięcznie)

-aerobic (8 zł za godzinę zajęć)

Zapisy pod nr tel.: 17 221 93 50

od poniedziałku do piątku

w godz. 12.00-16.00

Dom Ludowy w Matysówce

zajęcia:

- Zespół Śpiewaczy "Matysowianie"

- plastyczne dla dzieci i młodzieży

(10 zł miesięcznie)

- aerobic (8 zł za godzinę zajęć)

- tenis stołowy, bilard

Zapisy

pod nr tel.: 17 229 32 39

od poniedziałku do piątku

w godz. 8.00-16.00

Ilość miejsc ograniczona,
decyduje kolejność zgłoszeń

Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej

zajęcia:

- aktorskie dla dzieci i młodzieży

(10 zł miesięcznie)

- wokalne dla dzieci i młodzieży

(10 zł miesięcznie)

Zapisy pod nr tel.: 17 230 23 27

od wtorku do piątku

w godz. 12.00-16.00

Dom Ludowy w Borku Starym

zajęcia:

- taneczne dla dzieci i młodzieży

(15 zł miesięcznie)

- plastyczne dla dzieci i młodzieży

(10 zł miesięcznie)

- plastyczne dla dorosłych (15 zł miesięcznie)

- Zespół Śpiewaczy "Borkowianie"

- zajęcia fitness "zdrowy kręgosłup"

(7 zł za godzinę zajęć)

- robotyka od 10 r.ż. (20 zł za godzinę zajęć)

- język angielski (40 zł miesięcznie)

- wokalnno-teatralne (10 zł miesięcznie)

- aerobic (8 zł za godzinę zajęć)

- street dance-Szkoła Tańca "Boso"

(13 zł za godzinę zajęć)

Zapisy pod nr tel.: 17 229 80 72

poniedziałek w godz. 8.00-12.00

od wtorku do piątku

w godz. 12.00-16.00

Dom Ludowy w Hermanowej

zajęcia:

- taneczne dla dzieci i młodzieży

(15 zł miesięcznie)

- plastyczne dla dzieci (10 zł miesięcznie)

- Zespół Śpiewaczy "Hermanowiaczy"

- zajęcia fitness "zdrowy kręgosłup"

(7 zł za godzinę zajęć)

- programowanie, akademie youtubera,

matematyka z LEGO (90 zł miesięcznie)

- robotyka dla dzieci od 10 r.ż. (20 zł za godzinę zajęć)

- język angielski (40 zł miesięcznie)

- street dance-Szkoła Tańca "Boso"

(13 zł za godzinę zajęć)

Zapisy pod nr tel.: 17 230 48 68

od poniedziałku do piątku

w godz. 12.00-16.00

Planujemy działalność gospodarczą

Chciałabym zająć się produkcją drobnej biżuterii - będę sprzedawać jej niewielką ilość, maksymalnie za kilkaset złotych miesięcznie. Czy muszę założyć działalność gospodarczą i płacić składki do ZUS?

Jeśli w ciągu ostatnich 60 miesięcy w ogóle nie wykonywała Pani działalności gospodarczej, a z produkcji i sprzedaży biżuterii, w skali miesiąca, uzyska Pani przychód nie większy niż 1050 zł (czyli połowę minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w bieżącym roku), wówczas taka produkcja i sprzedaż nie jest działalnością gospodarczą, lecz tzw. działalnością nieewidencjonowaną. Nie ma Pani więc obowiązku formalnego założenia działalności gospodarczej oraz opłacania składek ZUS, bowiem nie podlega Pani wówczas ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu. Musi Pani jednak pamiętać, iż jeśli w danym miesiącu Pani przychód przekroczy wysokość połowy minimalnego wynagrodzenia, działalność ta staje się działalnością gospodarczą, począwszy od dnia, w którym nastąpiło przekroczenie tej wysokości.

Prowadzę działalność na niewielką skalę. Nie rejestrowałam jej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej ani w ZUS. Co się stanie w sytuacji, kiedy zachoruję albo ulegnę wypadkowi?

Z treści Pani pytania wynika, iż prowadzi Pani tzw. działalność nieewidencjonowaną. Prowadząc taką działalność, nie podlega Pani ubezpieczeniom społecznym, a w związku z tym brak jest możliwości skorzystania ze świadczeń, które ubezpieczenia te gwarantują, m.in. w razie choroby czy macierzyństwa. Warto również pamiętać, że okres prowadzenia przez Panią nieewidencjonowanej działalności nie będzie także uwzględniony przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych.

Chcę założyć własną firmę (usługi budowlane). Czy to prawda, że przez pewien czas nie będę musiał płacić ZUS-u?

Rzeczywiście, przez okres pierwszych 6 miesięcy kalendarzowych nie musi Pan opłacać składek na ubezpieczenia społeczne, jeśli tylko: podejmuje Pan działalność gospodarczą po raz pierwszy albo ponownie po co najmniej 60 miesiącach od ostatniego zawieszenia lub zakończenia działalności gospodarczej oraz nie będzie Pan wykonywać dla byłego pracodawcy czynności, które wykonywał Pan dla niego jako pracownik w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym.

Zatem, jeśli spełnia Pan powyższe warunki, przez okres pierwszych 6 miesięcy kalendarzowych prowadzenia działalności gospodarczej podlega Pan obowiązkowo jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu i tylko na takie ubezpieczenie opłaca Pan składki.

Od jakiegoś czasu prowadzę własną działalność. Zgodnie z przepisami jako nowy przedsiębiorca nie opłacam składek do ZUS. Ostatnio mój stan zdrowia się pogorszył, staram się o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Jak ZUS zakwalifikuje okres, w którym nie opłacam składek?

Kontrola świadczeń chorobowych

W pierwszym półroczu 2018 r. ZUS na Podkarpaciu zakwestionował wypłatę świadczeń chorobowych na ponad 539 tys. zł.

Zgodnie z ustawowymi uprawnieniami Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzi kontrole zarówno pod kątem prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy, jak i prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich. W pierwszym przypadku lekarze orzecznicy ZUS weryfikują w trakcie badania, czy osoba na zwolnieniu lekarskim nadal jest chora. Jeżeli uznają daną osobę za zdrową, skracają okres obowiązywania zwolnienia. Przy drugim typie kontroli pracownicy ZUS sprawdzają, czy chory przebywający na zwolnieniu wykorzystuje to zwolnienie zgodnie z jego przeznaczeniem, czy nie pracuje zawodowo i nie wykonuje innych prac, które mogłyby wydłużyć powrót do zdrowia.

Od stycznia do końca czerwca br. ZUS w woj. podkarpackim przeprowadził kontrole wykorzystywania zwolnień lekarskich wobec 5790 osób. W konsekwencji 313 osób zostało pozbawionych prawa do zasiłku na łączną kwotę ponad 446,2 tys. zł.

Ponadto przeprowadzone zostały kontrole orzekania o czasowej niezdolności do pracy. Na ich skutek 213 osób zostało uznanych za zdolnych do pracy i wobec nich cofnięto zasiłki chorobowe na łączną kwotę 93,2 tys. zł.

Jednym z warunków niezbędnych do uzyskania prawa do renty jest posiadanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, odpowiedniego do wieku powstania niezdolności do pracy.

Jednakże okres pierwszych 6 miesięcy od założenia działalności, w trakcie których korzysta Pan z uprawnienia do niepodlegania ubezpieczeniom społecznym, nie będzie przez ZUS uznany za okres składkowy ani za okres nieskładkowy.

Po rozpoczęciu działalności gospodarczej korzystam z możliwości nieopłacania składek ZUS przez pierwsze 6 miesięcy. Czy po upływie tego okresu mogę skorzystać jeszcze z jakiś ułatwień dla nowych przedsiębiorców?

Po upływie pierwszych 6 miesięcy od rozpoczęcia działalności gospodarczej, w trakcie których może Pan korzystać z możliwości niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, może Pan, przez następne 24 miesiące prowadzenia działalności (liczone od dnia objęcia ubezpieczeniami społecznymi), opłacać składki na ubezpieczenia społeczne od tzw. preferencyjnej podstawy (nie niższej jednak niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym).

Musi Pan jednak pamiętać, iż żeby mieć możliwość opłacania składki w preferencyjnej wysokości, nie może Pan wykonywać dla byłego pracodawcy czynności, które wykonywał Pan dla niego jako pracownik w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym.

Rubrykę redaguje:

Wojciech Dyląg

– regionalny
rzecznik prasowy ZUS
w woj. podkarpackim

Ubezważnowolnienie całkowite - co to takiego?

Najkrócej rzecz ujmując, ubezważnowolnienie całkowite pozbawia daną osobę zdolności do czynności prawnej. Osoba uznana przez sąd za ubezważnowolnioną całkowicie pozbawiona jest zatem zdolności do bycia podmiotem praw i obowiązków w prawie cywilnym, zaś czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna.

Dla przykładu wskazać należy, iż taką czynnością prawną będzie zawarcie umowy kupna-sprzedaży samochodu czy podpisanie umowy z operatorem sieci komórkowej. Osoba ubezważnowolniona całkowicie traktowana jest na gruncie prawa cywilnego na równi z osobami, które nie ukończyły 13. roku życia, bowiem - jak wskazał ustawodawca - nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu oraz osoby ubezważnowolnione całkowicie. Jednakże na mocy zdolności prawnej umowa dotycząca drobnej bieżącej sprawy życia codziennego i zawarta przez osobę fizyczną niemającą zdolności do czynności prawnych staje się ważna z chwilą jej całkowitego wykonania, jeżeli nie pociąga za sobą rażącego pokrzywdzenia tej osoby. Oznacza to, iż dopuszczono możliwość zawierania przez osoby ubezważnowolnione całkowicie drobnych umów kupna-sprzedaży, np. dokonania zakupu w sklepie spożywczym, pod warunkiem że nie pociąga to za sobą rażącego pokrzywdzenia osoby niezdolnej do czynności prawnych.

Jakie są przesłanki ubezważnowolnienia?

Z oczywistych względów ubezważnowolnienie całkowite może dotyczyć jedynie osoby, która ukończyła trzynaście lat. Może to nastąpić tak naprawdę dla jej dobra, ze względu na to, iż wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych (w szczególności pijaństwa lub narkomanii), nie jest w stanie kierować swym postępowaniem. W praktyce może oznaczać to, iż przez swoją chorobę dana osoba zagraża sobie, niszczy swoje zdrowie, zaciąga niekorzystne umowy, przez swoją naiwność jest wykorzystywana materialnie przez innych.

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „Głosie Tyczyna” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

GENNIK OGŁOSZEŃ:

- ▶ Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- ▶ Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- ▶ Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- ▶ W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- ▶ Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- ▶ Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

Podkreślić należy, iż każda osoba czy sytuacja oceniana jest indywidualnie i to wyłącznie sąd jest uprawniony do wydania przedmiotowego orzeczenia.

Jakie korzyści niesie ubezważnowolnienie?

Wskazać należy, iż dla osoby ubezważnowolnionej całkowicie obligatoryjnie ustanawiany jest opiekun prawny, chyba że pozostaje ona jeszcze pod władzą rodzicielską. Opiekun zobowiązany jest dbać, aby ubezważnowolniony miał środki do życia, aby miał on zapewnioną opiekę lekarską, aby nie działał na swoją szkodę. Rolą opiekuna jest również dbanie o majątek ubezważnowolnionego. Nadto opiekun reprezentuje osobę ubezważnowolnioną, tj. zastępuje w dokonywaniu czynności prawnych, składaniu oświadczeń woli itp.

Zwrócić jednak należy uwagę, iż we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą ubezważnowolnionego, opiekun musi uzyskać zgodę sądu opiekuńczego.

Ubezważnowolnienie ma służyć przede wszystkim dobru osoby, która zostaje ubezważnowolniona. Tym powinni kierować się wnioskodawcy i sąd, orzekając ubezważnowolnienie. Wiedzieć również należy, iż ubezważnowolnienie nie musi trwać do końca życia osoby ubezważnowolnionej. Prawo bowiem przewiduje możliwość uchylecia lub zmiany ubezważnowolnienia. Jeżeli odpadną przesłanki ustanowienia ubezważnowolnienia, sąd wówczas może je uchylić lub zamienić ubezważnowolnienie całkowite na częściowe.

Materiał źródłowy:
ustawa z dnia 23.04.1963
roku Kodeks cywilny
(Dz.U. 2017, poz. 459).

Rubrykę
redaguje:

Artur Maziarz

- radca prawny

Numer 10. „Głosu Tyczyna” ukaze się z datą 28.10.2018 r.

Termin składania tekstów upływa: 15.10 br.

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** oraz składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, **tel. (17) 22-19-410** w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w pok. 24, tel. (17) 23-04-924.

WZNAWIAMY USŁUGI W BIBLIOTECE:

- ▶ **DRUKOWANIE** (z poczty e-mail, pamięci zewn.)
- ▶ **KSEROWANIE** - tylko **DOKUMENTÓW, ZAŚWIADCZEŃ**
- ▶ **SKANOWANIE** (z możliwością wydrukowania lub zapisania na własnej pamięci)

Poniedziałek - Piątek 8.00 - 17.45
Sobota 8.00 - 11.45

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w 2018 r.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) to miejsce w którym mieszkańcy gminy Tyczyn w ramach uiszczanej do Gminy opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą zostawić wytwarzane przez siebie, selektywnie zebrane odpady.

Tak jak w latach ubiegłych PSZOK mieści się przy **ul. Myśliwskiej 9 w Błazowej** (przy placu sortowni) tel. **(17) 230-14-44** i obsługiwany jest przez Gospodarkę Komunalną w Błazowej Sp. z o.o.

Punkt **jest czynny w każdą środę** w godzinach od **10:00 -18:00** (w przypadku gdy w środę wypadnie dzień ustawowo wolny od pracy, to odbiór odpadów odbędzie się w następny dzień pracujący.)

Przyjmując odpady od danej osoby, obsługa PSZOK spisuje dane przekazującego odpad, w szczególności imię i nazwisko oraz adres nieruchomości, z której odpady pochodzą.

W PSZOK mieszkańcy gminy Tyczyn mogą bezpłatnie zostawić **selektywnie zebrane odpady komunalne, tj.:**

- ▶ opakowania z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, szkła, drewna, metalu oraz opakowania wielomateriałowe;
- ▶ tworzywa sztuczne, szkło, papier i metale;
- ▶ odpady ulegające biodegradacji;
- ▶ odpady zielone (gałęzie, liście, trawa);
- ▶ odpady wielkogabarytowe;
- ▶ zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- ▶ zużyte opony;
- ▶ gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady remontowe – budowlane pochodzące z remontów i innych robót budowlanych, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenie na budowę lub zgłoszenie do administracji architektoniczno-budowlanej;
- ▶ odpady niebezpieczne:
  - zużyte baterie i akumulatory,
  - odpady zawierające rtęć (termometry, lampy rtęciowe, świetlówki, przełączniki),
  - rozpuszczalniki organiczne,
  - środki czyszczące itp. i opakowania po nich,
  - środki ochrony roślin (owadobójcze, chwastobójcze itp.) i opakowania po nich,
  - resztki farb, lakierów, klejów, środków do konserwacji i ochrony drewna itp.,
  - opakowania po aerozolach,
  - pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji,
  - zużyte oleje smarowe,
  - środki do konserwacji metali itp.,
  - różne odczynniki chemiczne, np. fotograficzne, wraz z opakowaniami.

Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie.

UWAGA! PSZOK nie przyjmuje odpadów komunalnych zmieszanych.

Harmonogram odbioru odpadów komunalnych w październiku 2018 r.

TYCZYN I

Ulice: Asnyka, Kilińskiego, Kopernika, Kościuszki, Kręta, Lasek, Leśna, Łany, Mickiewicza, Mokra Strona, Partyzantów, Podwale, Polna, Rynek, Szopena, Św. Katarzyny, Wyzwolenia, Zagrody

- **Odpady segregowane** (szkło, plastik, papier, metal, wielomateriałowe): **16 października.**
- **Odpady niesegregowane**, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **8 i 22 października.**

TYCZYN II

Ulice: Cicha, Grunwaldzka, Kameliowa, Kazimierza Wielkiego, Konopnickiej, ks. Betańskiego, Kwiatowa, Laurowa, Ogrodowa, Orkana, Orzeszkowej, Parkowa, Pileckich, I. Wolności, Potoki, Przesmyk, Pułnek, Sadowa, Sienkiewicza, Słoneczna, Słowackiego, Sportowa, Stawowa, Św. Krzyża, Tycznera, Wodzickich

- **Odpady segregowane** (szkło, plastik, papier, metal, wielomateriałowe): **2 i 30 października.**
- **Odpady niesegregowane**, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **1, 15, 29 października.**

Nieruchomości wielolokalowe – BLOKI

- **Odpady segregowane** (szkło, plastik, papier, metal, wielomateriałowe): **16 października.**
- **Odpady niesegregowane**, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **1, 8, 15, 22, 29.10.**

BOREK STARY, MATYSÓWKA

- **Odpady segregowane** (szkło, plastik, papier, metal, wielomateriałowe): **17 października**
- **Odpady niesegregowane**, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **10 i 24 października.**

KIELNAROWA

- **Odpady segregowane** (szkło, plastik, papier, metal, wielomateriałowe): **18 października.**
  - **Odpady niesegregowane**, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **11 i 25 października.**
- Odpady wielkogabarytowe: 4.10**

HERMANOWA

- **Odpady segregowane** (szkło, plastik, papier, metal, wielomateriałowe): **3 i 31 października.**
- **Odpady niesegregowane**, popiół i żużel, odpady ulegające biodegradacji: **9 i 23 października.**

Siatkarskie zmagania strażaków

W niedzielne popołudnie 2.09 br. na boisku przy re-mizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Kielnarowej odbył się **Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Burmistrza Tyczyna** dla jednostek OSP z terenu gmin Chmielnik i Tyczyn. To sportowe wydarzenie zostało zorganizowane przez OSP w Kielnarowej.

Zawodników i zebranych gości powitał naczelnik OSP Kielnarowa **Wacław Ciura**, natomiast główny sędzia turnieju - **Ryszard Rząsa** - przedstawił najważniejsze zasady gry. Po ustaleniu kolejności meczów rozpoczęła się rywalizacja. Finał rozegrany został pomiędzy drużynami OSP Tyczyn i OSP Kielnarowa. Po zaciętym meczu

Rozgrywki odbywały się na wyrównanym poziomie, rywalizacja była bardzo zacięta, ale w duchu fair play

zwyciężyła drużyna OSP Tyczyn, zdobywając tym samym najwyższe trofeum turnieju.

W przerwach między poszczególnymi meczami zawodnicy mogli odpocząć i nabrać sił przy wspólnym grillu. Po zakończeniu zawodów z rąk burmistrza Tyczyna **Janusza Skotnickiego** oraz kapelana strażaków z gminy Tyczyn **ks. Sławomira Balawendra** zawodnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy, puchary oraz nagrody. Wybrano też najlepszych zawodników Turnieju – nagrody otrzymali **Mateusz Janowski** reprezentujący OSP Tyczyn oraz **Michał Grzebyk** z OSP Błędowa Tyczyńska.

Turniej był doskonałą okazją do aktywnego spędzenia wolnego czasu i mamy nadzieję, że spotkamy się za rok.

tekst: **Edyta Ciura-Szetela**
– sekretarz OSP Kielnarowa

Wyniki Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Burmistrza Tyczyna jednostek OSP

- I miejsce – drużyna OSP Tyczyn w składzie: **Wacław Staniek, Norbert Staniek, Marek Motyka, Mateusz Janowski, Dominik Kotuła, Krzysztof Skiba, Jakub Motyka.**
- II miejsce – drużyna OSP Kielnarowa: **Wacław Ciura, Piotr Ciura, Ryszard Rząsa, Krzysztof Klimasz, Jacek Kadłuczka, Arkadiusz Płodzień.**
- III miejsce – drużyna OSP Błędowa Tyczyńska: **Stanisław Czarnota, Mateusz Szyszka, Patryk Czarnota, Jakub Majder, Michał Grzebyk.**

Wacław Staniek z drużyny OSP Tyczyn odbiera zwycięski puchar z rąk burmistrza Janusza Skotnickiego

Zarząd Ochotniczej Straży Pożarnej w Kielnarowej składa serdeczne podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania imprezy: Burmistrzowi Tyczyna za ufundowanie pucharów i nagród, firmie „Jar” z Kielnarowej za wsparcie rzeczowe, firmie „Eko-Strug” Sp. z o.o. w Tyczynie za wsparcie finansowe, Dyrekcji SP z oddziałami gimnazjalnymi w Tyczynie za wypożyczenie sprzętu sportowego, druhom z OSP Kielnarowa za obsługę gastronomiczną oraz wszystkim zawodnikom za wspianą zabawę.

Osiągnięcia łuczników LKS Jar Kielnarowa

► W dniach 8-9.09 br. w Żywcu rozegrano Mistrzostwa Polski Młodzików w łucznictwie. Klub z Kielnarowej reprezentowany był przez dziewczynki i chłopców. Nasze

ł u c z n i c z k i (**Martyna Pasternak, Karolina Leśko, Paulina Tomaka**) drużynowo zdobyły brązowy medal, a drużyna chłopców (**Jakub Czekański**)

Drużyna Młodzików JAR-u na podium (w czarnych strojach)

ski, Olaf Szymczak, Krystian Bil, Hubert Nęcza uplasowała się na 4. miejscu. Indywidualnie zaś najwyższe lokaty zajęli: **Martyna Pasternak** (6. miejsce), **Jakub Czekański** (8), **Olaf Szymczak** (12), **Karolina Leśko** (16), **Paulina Tomaka** (18), **Krystian Bil** (29). Mikst w składzie **Olaf Szymczak i Martyna Pasternak** zajęli 5. miejsce, natomiast **Paulina Tomaka i Jakub Czekański** uplasowali się na 8. pozycji.

► W Mistrzostwach Polski Juniorek w Zamościu nasz klub reprezentowały: **Urszula Kozak, Katarzyna Rząsa, Kinga Byś**. Zawodniczki w drużynowej walce z późniejszymi mistrzyniami Polski Marymontem Warszawa przegrały w każdy secie tylko jednym punktem.

► Zawodniczki Jaru startowały również na Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży, która w tym roku odbywała się w Bytomiu. Najlepiej na tych zawodach zaprezentowała się **Kinga Czarnik**, zajmując 8. miejsce, a **Anna Hetman** uplasowała się na 22. pozycji. Łuczniczki z Kielnarowej wraz z zawodniczkami **Joanną Gilowską** (Tramp Jarosław) oraz **Ewą Janochą** (Sagit Humniska) reprezentowały Podkarpacie i zajęły drużynowo 11. miejsce.

► **Joanna Rząsa** potwierdziła, że dobrze czuje się w łucznictwie polowym, zdobywając ponownie tytuł Mi-

strzynie Polski. Tym samym wyprzedziła swoje koleżanki klubowe z Żywca (**Sylwię Zyzańską** i **Natalię Leśniak**). Wszystkie trzy zawodniczki zakwalifikowały się na Mistrzostwa Świata w Cortiny we Włoszech, gdzie najlepiej spisała się **N. Leśniak**, zajmując 10. miejsce, Joanna Rząsa uplasowała się na 12. pozycji, a **S. Zyzańska** na 14.

Ten sezon dla wychowanki Jaru Kielnarowa jest wyjątkowo udany. Swoimi wynikami podczas zawodów krajowych wywalczyła sobie miejsce w reprezentacji Polski i brała udział rundach Pucharu Świata w Szanghaju, gdzie była najlepszą z Polek, po kwalifikacjach uzyskując 628 punktów. W pojedynku pucharowym spotkała się z zawodniczką z Indonezji. Po strzeleniu całej serii obie łuczniczki uzyskały ten sam wynik, a o przejściu do następnej rundy zdecydowało strzelanie barażowe, w którym lepsza była Indonezyjka. W strzelaniach drużynowych Polska zajęła 9. miejsce, pokonując 6:2 Kazachstan i przegrywając takim samym wynikiem z Koreą.

Joanna Rząsa reprezentowała także Polskę na Pucharach Świata w Antalyi (Turcja) i w Berlinie (Niemcy). Szczególnie zawody w tureckiej Antalyi Joanna może zaliczyć do udanych. Tu wspólnie z koleżankami z drużyny (**Kamila Napłoszek** z Marumontu Warszawa i **Karoliną Lipirską-Pałką**) zajęła 8. miejsce, pokonując Chinki, które po eliminacjach plasowały się na 3. pozycji. Rząsa dzięki świetnemu strzelaniu zdobyła 59 punktów na 60 możliwych – był to najlepszy wynik na tych zawodach. Niestety, Polki w następnej rundzie przegrały z drużyną Niemiec.

Na Mistrzostwach Europy, które odbyły się w Legnicy, wychowanka Jaru indywidualnie zajęła 57. miejsce, zaś drużynowo – 9.

tekst: **Ryszard Rząsa**

UKS Akademia Tenisa Stołowego Tyczyn zaprasza na zajęcia

Zajęcia w nowo powstałej szkółce tenisa stołowego rozpoczęły się już 3.09 br. Treningi odbywają się dwa razy w tyg. pod okiem doświadczonej i cierplivej kadry trenerskiej z uprawnieniami PZTS.

Do sekcji zapraszamy **dziewczeta i chłopców w wieku 5-18 lat oraz dorosłych**. Oferujemy profesjonalny

trening w wymiarze 16 godz./miesiąc. Zajęcia są prowadzone zgodnie z misją Klubu, którego priorytetem jest połączenie dobrej zabawy i ciężkiej pracy, rozwój umiejętności oraz osiąganie sukcesów.

Zachęcamy do śledzenia na bieżąco informacji dotyczących szkółki, które pojawiają się na naszym fanpage'u na Facebooku (UKS ATS TYCZYN). Szczegółowe informacje można uzyskać e-mailowo, pisząc na adres: **uks.ats.tyczyn@wp.pl** oraz telefonicznie pod nr.: **607-604-666** (Sebastian Lubaś), **720-783- 117** (Tadeusz Grys).

Zarząd UKS Akademia Tenisa Stołowego Tyczyn składa serdeczne podziękowania Burmistrzowi Tyczyna **Januszowi Skotnickiemu**, Dyrekcji Szkoły Podstawowej w Tyczynie - **Zofii Międlar-Mruk i Barbarze Stępniewskiej** oraz **Radzie Miejskiej w Tyczynie** za wsparcie i bardzo dobrą współpracę przy realizacji zadań statutowych Akademii oraz Klubu tenisa stołowego w Tyczynie.

Rehabilitacja bez kolejki dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 maja 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności (Dz.U. poz. 932) **osoby z orzecznym znacznym stopniem niepełnosprawności mogą korzystać bez kolejki z usług rehabilitacyjnych w Centrum Rehabilitacyjno - Medycznym Reh-Mediq, Kielnarowa 386E, 36-020 Tyczyn; tel.: (17) 866-15-10** (Kampus Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania).

Serdecznie zapraszamy!

• KOSIARKI, • PILARKI, • GLEBOGRYZARKI, • SKUTERY, • QUADY, • ROWERY - **Sklep „MEWA”** Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39A,
Tel. (17) 22-91-444, kom. 881-540-700

Niemiecki - korepetycje, tłumaczenia. Tyczyn.
Tel. 502-636-111

Język angielski.
Tel. (17) 22-93-385 (wieczorem), 603-376-069

Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego (materace, wózki, laski, rowerkę)
 Tyczyn, ul. Św. Krzyża 12

Tel. 665-522-565

608-439-955

Pod tym numerem można na **całodobowo przez 7 dni w tygodniu** zgłaszać **przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej** obsługiwanej przez PGK „Eko-Strug” w Tyczynie. W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać pod numerami telefonów:
(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

Sprzedam działkę w Tyczynie, 11 arów.
Tel. (17) 22-99-727

Sprzedam działkę w Tyczynie, ul. Zagrody, 28 arów.
Tel. (17) 22-99-727

Sprzedam działkę rolną 2,63 ha wraz z domem 186 m² (w bryle garaż na 2 samochody), Hermanowa Łany.
Tel. 503-053-922

Biała Sala

NOWE MIEJSCE STWORZONE BY SPEŁNIAĆ WASZE MARZENIA

Bankiety

Wesela

Komunie

- WSPANIAŁA KUCHNIA
- POMOC SPECJALISTÓW DS. ORGANIZACJI PRZYJĘĆ
- KLIMATYZOWANE WNĘTRZE
- DEKORACJA STOŁÓW
- PLAC ZABAW DLA DZIECI Z ANIMATORAMI WG. ŻYCZENIA
- MENU DLA DZIECI DO LAT 3 GRATIS OD 3-10 LAT - 50 % ZNIŻKI

CENTRUM TURYSTYKI I REKREACJI

KIELNAROWA 386 E
 TEL. 691 992 161 / 691 992 158

GŁOS TYCZYNA

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej. **Adres Wydawcy:** Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl; **Adres redakcji:** MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie:** MiGBP w Tyczynie. **Druk:** Kan Media Agencja Reklamy Kucharski Adriano, ul. Jaśminowa 1/4, 35-604 Rzeszów, Tel. 506-744-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

GŁOS DLA DZIECI

Oprac. MiGBP w Tyczynie (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 9. numeru „Głosu Tyczyna” (9/2018)

Utwórz wyrazy z sylab, a następnie połącz je z odpowiednimi rysunkami.

RY

TAN

ZA

ŁAC

PA

MEK

KO

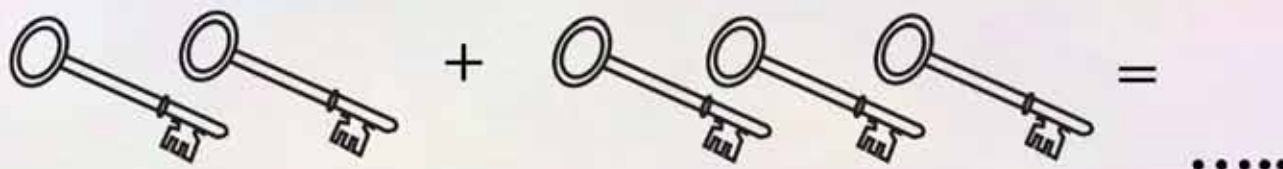
CERZ

KASZ

ŚCIÓŁ

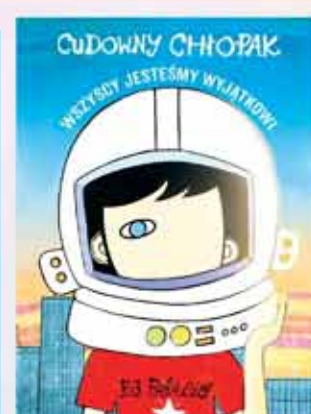

Policz.

Kącik Czytelnika

WYBRANE NOWOŚCI W ODDZIALE DLA DZIECI

Historii dworskich ciąg dalszy

Dawno temu, w XIV wieku, żył król Władysław Łokietek z żoną Jadwigą Bolesławówną. Mieli oni troje dzieci: Elżbietę, Kunegundę i Kazimierza. W owych czasach tron dziedziczył syn, więc po śmierci ojca do władzy miał dojść Kazimierz.

Pewnego dnia, podczas przygotowań do pogrzebu Władysława Łokietka, na dworze króla została zorganizowana uczta. Była to również okazja, aby uczcić koronację Kazimierza. Krewni Władysława nie mogli się pogodzić z decyzją Łokietka o koronowaniu królewicza na króla państwa polskiego. Najbliższe siostry, w tym Elżbieta, nie popierały ostatniej woli króla. Kiedy królowa była w swojej komnacie, z wizytą przybył mężczyzna. Oświadczył jej, że do zamku została dostarczona trucizna. Jadwiga, bardzo przestraszona o życie swoje i swoich bliskich, głośno powiedziała do poddanego:

- Niech krajczy i podcaszy próbują wszystkie dania! Musimy być surowi i ostrożni. Nawet najmniejsza zdrada musi być surowo ukarana. Jak znajdziesz winnego, przyprowadź go do mnie!

- Tak jest - wyrzekł sługa.

Poddany Jadwigi natychmiast udał się do kuchni, gdzie przy stole siedziała kobieta, z pochodzenia Litwinka. To ona właśnie podała informację o rzekomej truciznie na Wawelu. Kobieta rozprawiała z mężczyzną o tym, kim mógł być truciiciel. Podejrzała, że mógł to być pomocnik, który podczas zamieszania w kuchni wniósł worki z mąką.

Królowa coraz bardziej bała się o życie, więc nakazała poddanym, żeby ściąć wszystkich, którzy są zamieszani w chęć jej otrucia. Tymczasem niczego nieświadomy Kazimierz udał się na ucztę.

Do królowej podszedł sługa, żeby zapytać, co podać na stół. Królowa, mimo że utrzymywali post, nakazała podać dla wszystkich miód, sama zaś poprosiła o napar z ziół benedyktyńskich. Po pewnym czasie trwania posiedzenia matka Kazimierza głośno rzekła:

- Bóg ocenia króla najbardziej surowo. Mądrość można znaleźć, jeśli ktoś jej naprawdę szuka.

Wstała z miejsca i jeszcze głośniej wypowiedziała:

- Niech żyje król!

Świta zasiadająca przy stole równo chórem odpowiedziała na te słowa:

- Niech żyje król Polski!

Jednak nie wszystkim obecnym spodobały się słowa królowej. Wnuk Łokietka z oburzeniem zaprotestował.

- Nie zgadzam się! - zawołał. - Chyba mam tu coś do powiedzenia!

Na dworze powstał gwar. Zaproszeni na ucztę przekrzykiwali się, chcąc dojść do słowa.

- Po co nam król? - rzekł jeden z zaproszonych

- Podzielmy ziemię, jak nasz pradziad.

Narada trwała. Coraz częściej zgromadzeni wspominali o podzieleniu ziemi. Kazimierz długo milczał, zastanawiał się, co ma powiedzieć. W pewnym momencie nie wytrzymał obelg płynących w jego stronę i dumnym, ale bardzo zdenerwowanym tonem krzyknął:

- Dosyć! Król poświęcił życie, aby zjednoczyć Polskę. Łatwo się wam mówi, bo nic nie poświęciliście! Uderzcie się w piersi! Jeśli się rozdzielimy, będzie wojna - kontynuował. - Ludzie nie chcą już wojen!

Nastąpiła cisza, nikt nie ośmielił się więcej sprzeciwić Kazimierzowi.

Królowa również bardzo się oburzyła. Było jej przykro, że nawet jej córka Kunegunda sprzeciwiła się woli ojca oraz papieża. Stało się tak, gdyż Kunegunda miała już dość bycia uległą i poddaną ojcu i matce. Uważała swojego brata za niekompetentnego do sprawowania władzy jako ostatni Piast Polski.

Zamieszanie przy stole na chwilę odwróciło uwagę królowej o informację o truciznie. Kiedy służba szykowała zioła dla niej, do kuchni wszedł mężczyzna. Litwinka od razu rozpoznała w nim podejrzanego.

- To ten - zawołała. - To on przyniósł mąkę po śmierci Władysława.

W tym momencie wbiegła straż, pojmując oskarżonego. Charcik, bo tak miał na imię podejrzany, nie przyznał się do zarzucanego mu czynu. W jego obronie stanęła żona - kucharka na wawelskim dworze. Straż jednak była nieubłagana i pojęła domniemanego zdrajcę.

Po jakimś czasie jeden z rady królewskiej chciał przesłuchać Charcika. Ten do końca wypierał się zarzucanych mu czynów. Wspominał o mężczyźnie w kapturze, który zapłacił mu tylko za wniesienie ziół. Nie miał on pojęcia, że ten mężczyzna miał złe zamiary. Skuszony solidną zapłatą zgodził się na wszystko. Okazało się, że był to Węgier, który spotykał się w jednej karczmie z dwoma towarzyszami.

Szybkie schwytanie oszusta nie ochroniło przed dostaniem się trucizny do zamku. Jak nakazała królowa, podczaszy próbował każdej potrawy, zanim spróbował ją gość. Przy jednej z nich zaczął się dziwnie czuć, aż w końcu stracił przytomność i zmarł na oczach całej zebranej przy stole rodziny. Zbyt pewne złapania mordercy straż przeoczyły fakt szantażowania strażnika wjazdowego, który zastraszonego utratą rodziny wpuścił prawdziwego mordercę. Cała straż została świetnie zmylona i oszukana przez jednego, sprytnego mężczyznę, planującego otruć nowego króla. Jednak życie Kazimierza zostało ocalone dzięki czujności jego matki Jadwigi.

***

Autor tekstu — Nikodem Frączek — został nagrodzony konkursie zorganizowanym przez Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego

Europejskie Dni Dziedzictwa w Tyczynie

**Wernisaż akwareli
Mirosława Pieprzyka
pt. „650 barw Tyczyna”,
CDKiIT w Tyczynie**

Fot. M-GOK

Na obrazach artysta przedstawił to, co w Tyczynie najpiękniejsze
- walory przyrodnicze oraz zabytkową architekturę

Zachwyceni pracami goście podziwiali wyjątkowe dzieła malarza

Narodowe Czytanie 2018, Salonik Literacki przy MiGBP w Tyczynie

Fot. AJ, AC

Fragmety „Przedwiośnia”
i tekstów z Antologii
Niepodległości czytali m.in.
uczennice Zespołu Szkół
w Tyczynie i Szkoły
Podstawowej z oddziałami
gimnazjalnymi w Tyczynie,
a także zaproszeni goście

Wbijanie pamiątkowej pieczątki do egzemplarzy
„Przedwiośnia” przyniesionych przez
uczestników wieczoru

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie

zaprasza na **VIII** Festiwal Piosenek Katarzyny Sobczyk

W programie: "O Złota Różo
Małego Księcia"

godz. 10.00

przesłuchania konkursowe

godz. 18.00

koncert **Duet Szott & Lipiec**

28.10.2018r.

Natalia Szott - wokal, Daniel Lipiec - wokal, Kuba Madejowski - perkusja,
Kamil Nieznański - gitara basowa, Piotr Madura - instrumenty klawiszowe,
Miłosz Potoczny - gitara akustyczna i elektryczna

Inicjatywa "Jazz w małym mieście" jest realizowana w ramach projektu „Podkarpackie Inicjatywy Lokalne 2018-2019” dofinansowanego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Regionalnymi Operatorami Projektu są: Fundacja Fundusz Lokalny SMK, Stowarzyszenie LGD „Partnerstwo dla Ziemi Niżańskiej”, Stowarzyszenie LGD „TRYGON- Rozwój i Innowacja, Fundacja Przestrzeni Lokalna”

godz. 19.00

ogłoszenie wyników, koncert laureatów

Sala widowiskowa
M-GOK w Tyczynie

**WSTĘP
WOLNY!**

ORGANIZATOR

PATRONAT

Burmistrz Tyczyna Starosta Rzeszowski

PATRONAT MEDIALNY

